

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Cestování rodin s dětmi
Bakalářská práce

Autor: Michaela Očenášková
Studijní obor: Management cestovního ruchu – anglický jazyk

Vedoucí práce: Ing. Veronika Židová, Ph.D., DiS.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 24.4.2024

Michaela Očenášková

Poděkování:

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, Ing. Veronice Židové, Ph.D., DiS., za cenné rady, trpělivost a odbornou pomoc při psaní práce. Dále děkuji ředitelce školky Petrovice, paní Mgr. Kateřině Tomášové, za ochotu zveřejnit dotazník v rodičovské skupině. Velké díky patří také mé rodině, která mě podporovala během celého studia.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na cestování rodin s dětmi. Cílem práce je zjistit, jakým způsobem tráví v současné době rodiny s dětmi rodinnou dovolenou a jaké jsou jejich preference. Dílčí cíl představují informace ohledně stravování, ubytování, dopravy, preferovaných doplňkových službách a cílové destinaci. Práce je založena na kvantitativním výzkumu. Teoretická část se zabývá rodinou a jejím životním stylem, motivací k cestování, nákupním a spotřebním chování rodiny. Dále pak cestovním ruchem a jeho typologií, službami cestovního ruchu a specifiky cestování rodin s dětmi. V teoretické části je využit sekundární výzkum, který je založený na rešerši odborné literatury a internetových článků. Primární výzkum je proveden na základě dotazníkového šetření, které se zaměřuje na způsob trávení rodinné dovolené v současné době. V praktické části je také na základě sekundárního výzkumu zachycen vývoj trendů v trávení rodinné dovolené. Na závěr práce je provedeno shrnutí zjištěných výsledků dotazníkového šetření. Bylo zjištěno, že z hlediska preference destinace je Česká republika a zahraničí téměř vyrovnané a rodiny preferují hlavní sezónu. V závěru jsou uvedena doporučení pro rodiny s dětmi týkající se rodinné dovolené.

Klíčová slova: rodina, děti, cestování, dovolená, služby

Abstract

Title: Family tourism

The bachelor thesis focuses on the family tourism. The aim of the thesis is to find out how families with children currently spend family holidays and what their preferences are. The sub-objectives represent information regarding meals, accommodation, transportation, preferred additional services and destination. The thesis is based on quantitative research. The theoretical part deals with family and

its lifestyle, motivation to travel, purchase and consumption behavior of the family. It then goes on to look at tourism and its typology, tourism services and the specifics of travel for families with children. Secondary research is used in the theoretical part, which is based on a literature review and review of the online articles. The primary research is based on a questionnaire survey that focuses on the way families currently spend their holidays. The practical part also captures the development of trends in family holiday spend based on secondary research. The thesis concludes with a summary of the findings of the questionnaire survey. It was found that in terms of destination preference, the Czech Republic and abroad are almost same and families prefer the main season. It concludes with recommendations for the families with children regarding family holidays.

Key words: family, children, tourism, holiday, services

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce a metodika zpracování práce.....	3
2.1	Cíl práce.....	3
2.2	Metodika zpracování práce.....	3
3	Teoretická část.....	7
3.1	Rodina.....	7
3.1.1	Vymezení pojmu.....	7
3.1.2	Životní styl současné rodiny.....	8
3.1.3	Motivace rodin k cestování.....	9
3.1.4	Nákupní a spotřební chování rodiny.....	11
3.2	Cestovní ruch.....	12
3.2.1	Vymezení pojmu.....	12
3.2.2	Typologie cestovního ruchu.....	13
3.2.3	Služby cestovního ruchu.....	14
3.2.4	Specifika cestování rodin s dětmi.....	17
4	Praktická část.....	19
4.1	Vývoj trendů od historie po současnost.....	19
4.1.1	Dovolená za socialismu.....	19
4.1.2	Dovolená po roce 1989.....	20
4.1.3	Dovolená po roce 2000 do roku 2020.....	21
4.1.4	Dovolená v letech 2020–2023.....	21
4.2	Výzkum.....	23
4.3	Zpracování výsledků dotazníkového šetření.....	24
5	Shrnutí a diskuse výsledků.....	43
6	Závěry a doporučení.....	46

7	Seznam použitých zdrojů	49
8	Přílohy	53

Seznam obrázků

Obrázek 1 Maslowova pyramida hierarchie potřeb člověka	10
Obrázek 2 Faktory ovlivňující chování spotřebitele	11

Seznam tabulek

Tabulka 1 Změny v přístupu rodin s dětmi k cestování.....	42
---	----

Seznam grafů

Graf 1 Věkové složení respondentů	25
Graf 2 Dosažené vzdělání.....	26
Graf 3 Počet dětí	26
Graf 4 Věk dětí.....	27
Graf 5 Délka dovolené	28
Graf 6 Faktor ceny/rozpočtu.....	29
Graf 7 Faktor datumu	30
Graf 8 Faktor dostupných služeb v destinaci.....	30
Graf 9 Faktor vhodnosti destinace/ubytování pro rodiny s dětmi.....	31
Graf 10 Faktor bezpečnosti v místě pobytu.....	32
Graf 11 Dovolená v ČR nebo v zahraničí.....	33
Graf 12 Způsob plánování rodinné dovolené.....	34
Graf 13 Typ destinace	35
Graf 14 Forma rodinné dovolené	36
Graf 15 Typ ubytovacího zařízení	37
Graf 16 Způsob stravování	38
Graf 17 Služby vyžadované během dovolené	39
Graf 18 Využívané dopravní prostředky	40
Graf 19 Preferovaná roční doba.....	41

1 Úvod

Cestování je už od nepaměti důležitou součástí života. Pro někoho může být formou relaxace a odpočinku od náročné práce, pro jiného je cestování dokonce jeho práce a zároveň i hobby. Pro ostatní znamená určitou změnu stereotypního života a vykročení z komfortní zóny. K cestování přivádí touha vidět nová místa, ochutnat nová jídla, poznat jinou kulturu a zažít dobrodružství, která zůstanou v paměti celý život.

Stejně tak tomu je i při cestování rodin s dětmi. Rodiče mají potřebu si na pár dní odpočinout, neřešit starosti běžného života, ukázat svým dětem nová místa a cestování je pro ně příhodným řešením. Není nutností, aby rodina s dětmi hned letěla na dovolenou do zahraničí a strávila tam celý týden, za cestování se považuje i víkendový výlet na chalupu, návštěva prarodičů či výlet do přírody nebo za památkami. Důležité je, že rodina s dětmi není celý rok jen doma a nežije stereotypním životem, ale že čas od času vyjede na výlet nebo na dovolenou a má touhu poznávat svět a objevovat nová místa.

Rodiny s dětmi jsou specifickou skupinou účastníků cestovního ruchu a zároveň jsou velmi důležitými zákazníky a spotřebiteli. Pro tuto skupinu jsou v oblasti cestovního ruchu typické specifické požadavky a služby, které jsou oproti jiným účastníkům cestovního ruchu odlišné.

Téma bakalářské práce bylo zvoleno z toho důvodu, že autorka během studia plnila odbornou praxi jako animátorka na českých hotelech a setkala se s rodinami, které trávily celou rodinnou dovolenou na hotelu a plně využívali služeb hotelu, včetně animačních služeb. Jelikož autorka jako dítě trávila dovolenou s rodiči velmi odlišným způsobem, chtěla se ve své závěrečné práci věnovat právě zvolenému tématu a zaměřit se na způsob trávení rodinné dovolené v současné době.

Hlavním cílem této práce je zjistit, jakým způsobem tráví v současné době rodiny s dětmi rodinnou dovolenou. Především zda preferují rodinnou dovolenou v České republice nebo raději jezdí do zahraničí, jaký typ ubytování a stravování nejčastěji volí a jaké dopravní prostředky během rodinné dovolené nejčastěji využívají. Stejně důležité je zjistit, jaké faktory hrají při výběru rodinné dovolené největší roli a jaké služby rodiny s dětmi požadují během dovolené.

Teoretická část bakalářské práce bude rozdělena na dvě hlavní kapitoly. V první řadě bude pozornost zaměřena na kapitolu s názvem Rodina, která bude rozdělena na čtyři podkapitoly. Nejprve se práce bude zabývat vysvětlením pojmu rodina, následně přiblíží životní styl současné rodiny, bude se věnovat motivaci rodin k cestování a nákupnímu a spotřebnímu chování rodiny. Druhá hlavní kapitola se bude zabývat cestovním ruchem a bude rozdělena také do čtyř podkapitol. První z nich vysvětlí pojem cestovní ruch, dále se práce zabývat typologií cestovního ruchu, službami v cestovním ruchu a specifiky cestování rodin s dětmi.

Praktická část bakalářské práce bude využívat informace získané v teoretické části a bude s nimi pracovat. Nejprve se práce zabývat vývojem trendů ve způsobu trávení dovolených od nedávné historie po současnost. Následně se bakalářská práce bude věnovat samotnému výzkumu, který bude proveden v podobě dotazníkového šetření. Bude popsána struktura samotného dotazníku a způsob jeho distribuce. Dále už budou nastíněny jednotlivé otázky dotazníku a budou přiloženy i grafy s výsledky a komentářem.

Na závěr bakalářské práce bude provedeno shrnutí získaných výsledků a budou zodpovězeny stanovené výzkumné otázky. V závěru bude provedena rekapitulace celé bakalářské práce a bude zhodnoceno, zda byly naplněny cíle. Nebudou chybět ani doporučení pro rodiny s dětmi a jejich rodinnou dovolenou.

2 Cíl práce a metodika zpracování práce

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak v současné době tráví rodiny s dětmi rodinnou dovolenou. Účelem práce je přiblížit, jaké preference mají rodiny s dětmi v současné době, co se rodinné dovolené týče, především zda preferují dovolenou v ČR nebo raději jezdí do zahraničí. Dále pak jaké preferují ubytování, služby, způsob stravování a zda jezdí na rodinnou dovolenou v sezóně nebo v mimosezóně. V práci jsou také uvedeny trendy v trávení dovolených od dob socialismu po současnost. Na závěr práce je uvedeno shrnutí zjištěných výsledků a jdou zde zmíněny doporučení pro rodiny s dětmi a jejich rodinnou dovolenou.

Výzkumné otázky:

1. Preferují české rodiny s dětmi trávení rodinné dovolené v České republice nebo v zahraničí?
2. Jaké služby jsou během rodinné dovolené nejčastěji vyžadované?
3. Jaký typ ubytování nejčastěji rodiny s dětmi volí pro rodinnou dovolenou?
4. Jezdí rodiny s dětmi na dovolenou spíše v sezóně nebo v mimosezóně?

2.2 Metodika zpracování práce

Teoretická část práce se opírá o sekundární výzkum, který je založený na rešerši odborné literatury a online zdrojů. Teoretická část je rozdělená na dvě hlavní kapitoly. První z nich se zabývá rodinou a tématy, která jsou s ní spojená, jako např. životní styl současné rodiny, motivace k cestování a nákupní a spotřební chování rodiny.

Pro kapitolu 3.1.1, která se zabývá vymezením pojmu rodina, je stěžejním zdrojem *Sociologie* (2013) od Anthonyho Giddense:

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

Tato kniha obsahuje přehledné vysvětlení pojmu rodina a všechny její možné formy.

V kapitole 3.1.2 je hlavním zdrojem diplomová práce s názvem *Problémy životního stylu rodiny* (2012) od Ilony Krupicové:

KRUPICOVÁ, Ilona. *Problémy životního stylu rodiny*. Diplomová práce. Brno: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2012. Dostupné také z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/19524/krupicov%C3%A1_1_2012_dp.pdf?sequence=1

Důležitou částí diplomové práce pro tuto bakalářskou práci je kapitola 3.2., která se zabývá interpretací a analýzou dat z dotazníku. Cílem tohoto dotazníku bylo zmapovat životní způsoby současných rodin a jeden z okruhů otázek se zaměřoval na trávení volného času v rodině. Právě výsledky skupiny otázek na téma trávení volného času jsou použity v této bakalářské práci v kapitole 3.1.2. Výsledky diplomové práce jsou využity také proto, že se nepodařilo dohledat téměř žádné knižní publikace, které by se zabývaly tématem životního stylu současné rodiny.

Dalším často zmiňovaným zdrojem v teoretické části je *Výkladový slovník cestovního ruchu* (2012) od Josefa Zelenky a Martiny Páskové:

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Tato kniha poskytuje jasné a srozumitelné vysvětlení pojmů, které se týkají cestovního ruchu. V této práci je využita v kapitole 3.1.3 k vymezení pojmu motivace a v kapitole 3.2.1 kde pomohla vymezit pojem cestovních ruchů.

Pro kapitolu 3.2.3, která se týká služeb cestovního ruchu, je stěžejním zdrojem kniha *Služby v cestovním ruchu* (2010) od Jána Orišky:

ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. Praha: Idea servis, 2010. 405 s. ISBN 1866-086-10

V této knize jsou přehledně popsány a vysvětleny služby cestovního ruchu jako celku a zároveň i klasifikace těchto služeb.

V kapitole 3.2.3, konkrétně v části, která popisuje animační služby, jsou mimo rešerši odborné literatury využity také znalosti autorky získané při odborné praxi v animačním týmu na OREA hotelech.

Častěji zmiňovaným zdrojem je kniha *Marketing v cestovním ruchu* (2012) od Dagmar Jakubíkové:

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.

Z tohoto zdroje je čerpáno jak v kapitolách, které se zabývají tématy rodiny, tak v kapitolách, které se týkají cestovního ruchu. Tato publikace obsahuje témata jako je volný čas nebo služby cestovního ruchu, tak i témata spojená s prodejem a nákupním chováním spotřebitelů.

Praktická část je založená jak na sekundárním výzkumu, který je proveden formou rešerše online článků, tak hlavně na primárním výzkumu, který je založen na dotazníkovém šetření.

Kapitola 4.1 a její podkapitoly mají za cíl přiblížit vývoj trendů ve způsobu trávení rodinné dovolené od dob socialismu až po dnešní dobu. V této kapitole je čerpáno z internetových článků na dané téma a z odborné literatury.

V kapitole 4.3 je využit primární výzkum. Dotazníkové šetření je provedeno na základě online dotazníku, který byl vytvořen pomocí platformy Survio. Obsahuje 24 otázek, které se zaměřují na způsob trávení rodinné dovolené. Prvních devět otázek je identifikačních a zbylých patnáct otázek se týká tématu rodinné dovolené. Dotazník byl rozeslán pomocí komunikačních platforem Messenger a WhatsApp, následně byl zveřejněn ve Facebookové skupině pro rodiny s dětmi a dále byl poslán ředitelce školky Petrovice, paní Mgr. Kateřině Tomášové, která ho zveřejnila ve

skupině pro rodiče dětí, kteří školku navštěvují. Dotazníkové šetření probíhalo od 16. 3. 2024 do 15. 4. 2024 a odpovědělo na něj 122 respondentů. Výsledky jsou podrobně popsány v kapitole 4.3 a shrnuty jsou v kapitole 5 Shrnutí a diskuse výsledků.

V závěrečné části práce je provedeno shrnutí získaných výsledku a jejich diskuse a v kapitole 6 Závěry a doporučení je provedena rekapitulace a celkové shrnutí práce. Na úplný závěr jsou uvedena doporučení pro rodiny s dětmi ohledně rodinné dovolené, např. jak ušetřit nebo jak se vyhnout problému s datem dovolené.

3 Teoretická část

V této části práce je nejprve vymezen pojem rodina a jsou přiblížena témata životního stylu současné rodiny, motivace rodin k cestování a nákupní a spotřební chování rodiny. Dále je vymezen pojem cestovní ruch a pojmy, které jsou spojené s cestovním ruchem nebo s jeho službami. Jsou zde také uvedena specifika cestování rodin s dětmi.

3.1 Rodina

Tato kapitola se zabývá pojmy, které se týkají rodiny, jejího životního stylu, motivace k cestování a speciálních potřeb. Kapitola je pro práci důležitá z hlediska vysvětlení těchto pojmů a témat, které souvisí se zadaným tématem práce, jelikož se s nimi dále pracuje v praktické části.

3.1.1 Vymezení pojmu

„Rodina je skupina osob spojených přímým příbuzenstvím, jejíž dospělí členové a členky na sebe berou zodpovědnost za děti.“ (Giddens, 2013, s. 308-309)

Tato definice rodiny spojuje její členy na základě sňatku a příbuznosti po pokrevní linii. Z tohoto hlediska do rodiny patří rodiče a jejich vlastní či adoptované děti.

Uvádí, že rodinu lze rozdělit na několik skupin podle toho, kdo všechno do dané skupiny spadá. Podle toho rozlišuje tzv. nukleární rodinu, do které se řadí dva dospělí, kteří žijí ve společné domácnosti společně s vlastními nebo adoptovanými dětmi. Dále rozlišuje širší nebo rozšířenou rodinu, do které mohou spadat prarodiče, bratři a jejich manželky, sestry a jejich manželé, tety a strýcové a synovci a neteře. Uvádí, že pro rozšířenou rodinu platí, že buď mohou žít se sezdaným párem a dětmi ve společné domácnosti, nebo jen průběžně udržují blízké vztahy.

Rodinu ale vždy nemusí tvořit oba rodiče, velmi často se stává, že součástí rodiny je jen jeden z rodičů. Může to být následkem rozvodu, úmrtí jednoho nebo obou rodičů, nebo rodinu může tvořit svobodná matka či otec a dětmi. V takovém případě se rodina označuje jako tzv. neúplná rodina.

Podle dat Českého statistického úřadu (2024) bylo při posledním sčítání lidu v roce 2021 v České republice 2 265 340 hospodařících domácností, které byly tvořené jednou úplnou rodinou. Co se týče hospodařících domácností tvořených neúplnou rodinou, v roce 2021 bylo zaznamenáno 508 590 takovýchto domácností. Také uvádí, že při sčítání lidu v roce 2011 bylo 2 097 031 domácností s úplnou rodinou a 570 836 s neúplnou rodinou.

Dalším možným označením pro rodinu je rodina vlastní a nevlastní. Matějček (1994) definuje rodinu vlastní jako rodinu, kterou tvoří oba vlastní biologičtí rodiče dítěte, kdežto v rodině nevlastní je pouze jeden z rodičů vlastním biologickým rodičem dítěte a druhý z nich je dítěti biologicky cizí.

3.1.2 Životní styl současné rodiny

Je velmi obtížné vystihnout životní styl současné rodiny, protože všechny rodiny nejsou stejné a nemají stejné podmínky pro život. Životní styl rodiny souvisí s tím, jak rodina žije, kolik času tráví pohromadě a při jakých činnostech (Kraus a spol., 2015). Dále zmiňuje, že do životního stylu rodin se projevují také různé sociální deviace, které se mohou v rodině vyskytovat. Uvádí, že v mnohém také souvisí i s místem bydliště či lokalitou, přičemž tradiční rozdělení bylo na prostředí venkovské a městské. I přes to, že v dnešní moderní době už jsou rozdíly mezi městským a venkovským životem téměř minimální, stále se tyto dva životní styly v některých hlediscích liší.

Krupicová (2012) ve své práci realizovala výzkum, který se zabývá životním stylem současných rodin. Tohoto výzkumu se zúčastnilo 143 rodin a mimo jiné z něj vyplývá, že na životní styl rodiny má vliv faktor úplnosti a neúplnosti rodiny. Uvádí, že co se týče trávení volného času, během pracovního týdne nejvíce volného času tráví společně úplné rodiny žijící na venkově. Co se týče víkendu, nejsou mezi úplnými a neúplnými rodinami z města či venkova příliš velké rozdíly, ovšem o něco více společného času přeci jen tráví úplné rodiny žijící na venkově.

Jakubíková (2012) definuje volný čas jako „část mimopracovní doby, v níž člen společnosti nevykonává žádnou nutnou činnost a kterou podle vlastního rozhodnutí využívá pro oddech, rozvoj osobnosti a pro různé formy zájmové činnosti“.

S volným časem také úzce souvisí i způsob, jakým ho rodiny s dětmi tráví. Z výzkumu Krupicové (2012) vyplývá, že se opět liší způsob trávení volného času během pracovního týdne a během víkendu, a také zde hraje velkou roli faktor úplnosti a neúplnosti rodiny a zda je rodina z města či z venkova. Uvádí, že během pracovního týdne tráví všechny sledované skupiny nejvíce času u sledování TV, DVD a sportem či jinou pohybovou aktivitou. Dále zmiňuje, že během víkendu se u všech sledovaných skupin mění pořadí aktivit, tedy že nejvíce společného času tráví rodiny s dětmi sportem/pohybem a druhé v pořadí je sledování TV, DVD. Z výzkumu je patrné, že jedinou skupinou, která se liší od ostatních, jsou neúplné rodiny z venkova, které o víkendu tráví společný čas sledováním TV, DVD (52 %) a u počítače (24 %). Z výzkumu dále vyplývá, že čtení knih nebo časopisů je nejméně zmiňovaná aktivita v souvislosti s trávením společného volného času.

Volný čas je jedním z předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu (Jakubíková, 2012). Mezi další předpoklady uvádí především svobodu člověka, dále pak dostatek finančních prostředků a příznivé politické klima.

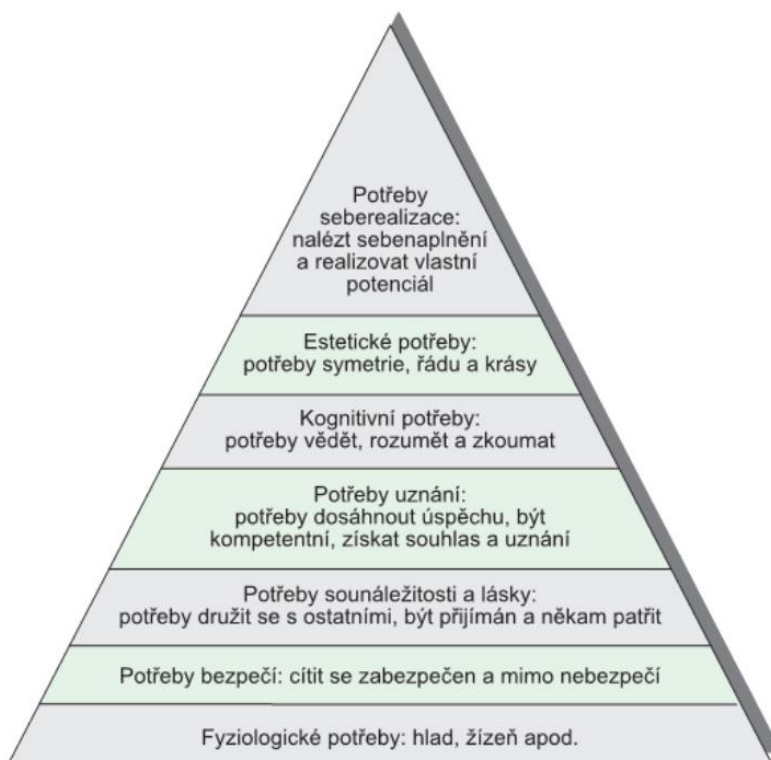
3.1.3 Motivace rodin k cestování

Motivace je obecně velmi zkoumaným pojmem a jeho interpretace se u různých autorů nepatrně liší. Zelenka a Pásková (2012) vymezují pojem motivace jako kombinaci vnitřních a vnějších podnětů, které člověka vedou k realizaci určité osobní aktivity. Uvádějí, že u motivace v cestovním ruchu vedou tyto vnější a vnitřní podněty k realizaci cestování.

Motivace k cestování je také často zkoumaným prvkem mnoha výzkumů a není jednoduché najít jednoznačnou odpověď na otázku proč lidé cestují a co je k tomu vede. Štýrský a Šípek (2011) zdůrazňují, že nejspíše existuje hned několik důvodů

k cestování, ovšem tyto důvody se řídí podle individuálních podmínek a situace daného člověka či skupiny. Uvádějí, že svou roli může hrát i sociální a kulturní prostředí daného člověka. Také zmiňují, že si lidé své důvody nemusí ani správně uvědomovat nebo je mohou vidět zkresleně, což je důvod, proč mohou případné ankety na téma motivace k cestování přinášet nepravdivé či zkreslené výsledky.

Dále uvádějí, že z psychologického hlediska jsou lidské potřeby uspořádané do určité hierarchie (viz Obrázek 1), kdy na nižších stupních jsou fyziologické potřeby a mezi vyšší potřeby se řadí potřeby seberealizace a transcendence. Zdůrazňují však, že je velmi těžké potřeby seřadit, protože každý člověk má své potřeby uspořádané v jiném pořadí. Zmiňují, že potřeba cestování neboli turismu bývá řazena mezi vyšší potřeby, a to z toho důvodu, že příslušné motivy vedoucí k onomu cestování pocházejí z potřeby poznávání něčeho nového, což je jinými slovy snaha o přesáhnutí vlastního já.

Obrázek 1 Maslowova pyramida potřeb člověka, zdroj: Vysekalová (2012)

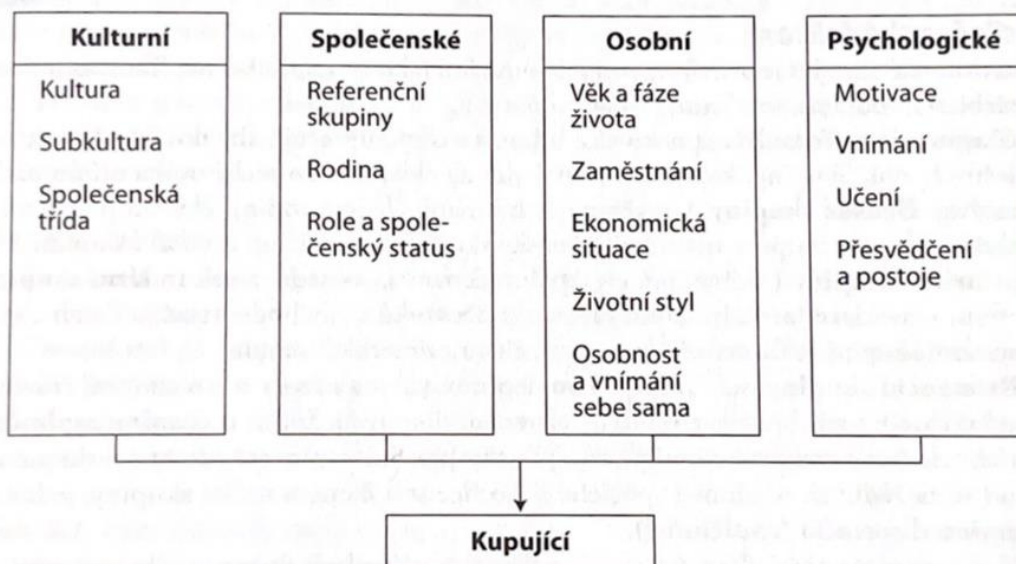
Stejně jako je obtížné určit motivaci k cestování u jedince, je obtížné určit tento důvod i u rodin s dětmi. Motivací může být hned několik vnitřních či vnější podnětů, které navíc mohou být u každého z rodičů odlišné. Možnou motivací může být např. tendence ukázat svým potomkům jiný styl života a poznat a prozkoumat nová místa.

3.1.4 Nákupní a spotřební chování rodiny

„Spotřební chování označuje chování spotřebitele (účastníka turismu) v průběhu procesu hledání, výběru, nákupu, spotřeby i po samotné spotřebě zboží či služeb, a to s cílem uspokojení jeho potřeb a požadavků.“ (Palatková a Zichová, 2014)

Dále představují, že doba, během které se spotřebitel rozhoduje, se označuje jako **rozhodovací proces**. Uvádějí, že během tohoto procesu se spotřebitel rozhoduje na základě několika faktorů, jako jsou např. vlastní potřeby, shromážděné informace a jejich vyhodnocení, kvalita, načasování a způsob nákupu a čerpání služeb turismu.

Rozhodovací proces a spotřební chování ovlivňuje hned několik faktorů (viz Obrázek 2).

Obrázek 2 Faktory ovlivňující chování spotřebitele, zdroj: Jakubíková (2012)

Rodina, jakožto společenský faktor, ovlivňuje nákupní chování spotřebitele výrazným způsobem (Jakubíková, 2012). Uvádí, že v rodinách dochází během času ke změnám v nákupním chování, přičemž tyto změny jsou ovlivněny jak věkem rodičů a jejich ekonomickou situací, tak i věkem dětí. Také zmiňuje, že během let se mění role muže a ženy v nákupním rozhodování, a dokonce se mění i okruh společného rozhodování. Mezi další důležité faktory uvádí kulturní a psychologické faktory, přičemž kulturními faktory je míněna kultura, ve které žijeme, subkultury, které nás obklopují a společenská třída, do které patříme. Dále zmiňuje, že velice důležitými psychologickými faktory jsou motivace, vnímání, učení, přesvědčení a postoje.

Nákupní chování rodiny v oblasti cestování tedy ve velké míře závisí na ekonomické situaci rodiny a také na věku dětí. Jiné preference při nákupu bude mít rodina s dětmi, které ještě nechodí do školky, jiná rodina s dětmi, které chodí do školky a jiná preference bude mít i rodina s dětmi školního věku. Důležitou roli hraje v nákupním chování rodiny také motivace, tedy proč chce rodina s dětmi cestovat.

3.2 Cestovní ruch

Tato kapitola se zabývá pojmy z oblasti cestovního ruchu a pro práci je důležitá z hlediska vysvětlení těchto důležitých pojmů, které s tématem souvisí. Pojmy, které jsou uvedené v této kapitole jsou použity v praktické části této práce.

3.2.1 Vymezení pojmu

Cestovní ruch je podle Zelenky a Páskové (2012, s. 83) komplexní společenský jev, který zahrnuje aktivity osob, které cestují mimo jejich obvyklé prostředí, nebo které v těchto místech pobývají méně než jeden rok a činí tak s úmyslem zábavy, vzdělání, rekreace, pracovní či za jiným účelem. Dále uvádějí, že do cestovního ruchu patří nejen cestující osoby, ale také aktivity subjektů, které poskytují služby a produkty cestujícím osobám. Zmiňují, že to tedy znamená, že do cestovního ruchu patří i provozování zařízení se službami pro cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které služby nabízejí a zajišťují, jako jsou aktivity spojené s využíváním, ochranou a

rozvojem zdrojů pro cestovní ruch, a také zahrnuje souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce na tyto aktivity.

3.2.2 Typologie cestovního ruchu

Z hlediska typologie se cestovní ruch dělí na mnoho skupin dle různých klasifikačních hledisek. Tyto skupiny či typy cestovního ruchu se pak nejčastěji rozdělují do dvou kategorií, jimiž jsou **formy** a **druhy** cestovního ruchu. Velmi často se tyto dvě kategorie navzájem prolínají.

Formy cestovního ruchu se zaměřují na uspokojování určitých potřeb účastníka, které jsou specifického charakteru a mají své specifické znaky (Petrů, 2007). Také uvádí, že při rozlišování forem cestovního ruchu hledí na nějaký určitý prvek, např. na věk, motiv účasti, způsob dopravy apod.

Mezi základní formy cestovního ruchu dle Petrů (2007) patří:

- rekreační cestovní ruch
- kulturně-poznávací cestovní ruch
- sportovně-turistický cestovní ruch
- lázeňsko-léčebný cestovní ruch.

Ryglová (2011) uvádí, že existují ještě tzv. specifické formy, mezi které řadí cestovní ruch:

- mládeže
- třetí generace
- rodin s dětmi
- kongresový a incentivní
- městský nebo venkovský
- chalupářský a chatařský
- gastronomický
- náboženský
- cykloturistický a mototuristický
- nákupní atd.

Druhy cestovního ruchu se také klasifikují podle různých hledisek a nejčastěji se dělí následovně (Ryglová, 2011):

- a. podle **vztahu k platební bilanci**: domácí CR, zahraniční CR, tranzitní CR
- b. podle **místa** převažující realizace služeb CR: vnitřní CR, národní CR, mezinárodní CR
- c. podle **způsobu financování**: volný CR (komerční), vázaný CR (sociální)
- d. podle **délky pobytu**: krátkodobý (do tří nocí), dlouhodobý (tři a více nocí)
- e. podle **způsobu účasti** (zabezpečení cesty): organizovaný, neorganizovaný
- f. podle **počtu účastníků**: individuální, kolektivní
- g. podle **ročního období**: sezónní, mimo sezónní.

3.2.3 Služby cestovního ruchu

Služby obecně jsou ekonomické statky nehmotného charakteru, které v cestovním ruchu uspokojují potřeby účastníků v cestovním ruchu (Orieška, 2010). Uvádí, že služby mají určité znaky, a to znaky obecné a speciální. Rozdílem mezi těmito dvěma kategoriemi je, že speciální znaky jsou charakteristické pouze pro cestovní ruch a obecné znaky se vztahují mimo jiné i na cestovní ruch. Mezi obecné znaky cestovního ruchu řadí např. nemateriální charakter služeb, začlenění vnějšího faktoru, tj. zákazník, do procesu poskytování služeb, soulad poskytování služeb s jejich spotřebou a pomíjivost služeb. Do speciálních znaků pak uvádí např. časovou a místní vázanost na služby v cestovním ruchu, komplexnost a komplementarita služeb, zastupitelnost neboli možnost vzájemného nahrazení jedné služby druhou, mnohooborový charakter služeb, potřebu zprostředkování služeb, dynamiku a sezónnost poptávky po službách, nezbytnost informovat o službách a jejich kvalitě a neanonymitu spotřebitele služby.

Klasifikace služeb

Služby v cestovním ruchu se mohou dělit hned na základě několika hledisek. Dle základního rozdělení se služby cestovního ruchu dělí na dvě základní kategorie, přičemž každá z nich má ještě dvě své podkategorie (Orieška, 2010).

Jako první z nich uvádí **služby cestovního ruchu**, což jsou hlavně ty služby, které produkují podniky cestovního ruchu a ty, které uspokojují potřeby jeho účastníků. Uvádí, že se jedná o služby producentů služeb a zprostředkovatelů služeb, přičemž sem patří např. služby dopravní, ubytovací či pohostinské a z hlediska zprostředkovatelů jsou to cestovní kanceláře a agentury, turistické informační kanceláře a distribuční a informační systémy. Jako druhou kategorii zmiňuje **ostatní služby**, které produkují podniky s víceúčelovým charakterem, což znamená, že jejich služby využívají primárně místní obyvatelé, ale částečně je spotřebovávají i účastníci cestovního ruchu. Do této kategorie řadí např. peněžní ústavy včetně pojišťoven, pasové a celní orgány, pošta, policie, obchodní a komunální podniky a zdravotnická zařízení.

Mezi základní služby cestovního ruchu, které jeho účastníci nejvíce využívají, patří služby ubytovací, dopravní a stravovací.

Ubytovací služby

Tyto služby umožňují přenocování či přechodného ubytování účastníkům cestovního ruchu v cílovém místě (Orieška, 2010). Uvádí, že kromě ubytování poskytují ubytovací služby i další služby, jako např. podávání informací, úschovu zavazadel a jinou manipulaci s nimi, buzení hostů, půjčování sportovního vybavení či společenských her, prodej vybraných druhů zboží a mnohé další služby.

Ubytovací zařízení se řadí do různých kategorií a tříd a hosté těchto zařízení tak mají na výběr pestrou škálu pro volbu ubytování. Podle **kategorie** se ubytovací zařízení dělí na tradiční, doplňkové a ostatní a kategorie určuje, o jaký druh ubytování se jedná (např. hotel, penzion, apartmán, motel, chata, bungalov, hotel, kemp atd.) (Jakubíková, 2012). Dále zmiňuje, že ubytovací zařízení se také dělí na **třídy**, které jsou podle vybavenosti, kvality a rozsahu služeb označeny jednou až pěti hvězdičkami.

Dopravní služby

Dopravními službami se rozumí přeprava účastníků cestovního ruchu z místa jejich trvalého bydliště do cílového místa či destinace a zpět a patří sem i pohyb v cílovém

místě (Orieška, 2010). Uvádí, že tyto služby poskytují buď přímo dopravci, tedy dopravní podniky, nebo přepravci, což jsou např. cestovní kanceláře. Do dopravních služeb řadí všechny služby, které jsou spojené se zajištěním vlastní přepravy účastníků včetně jejich zavazadel, dále sem patří i poskytování informací o dopravním spojení, rezervace míst, prodej dopravních cenin, aj.

Stravovací služby

Stravovací služby jsou nepostradatelnou součástí, a hlavně jednou z hlavních služeb cestovního ruchu. Zajišťují totiž uspokojování základních potřeb výživy nejen účastníků cestovního ruchu (Orieška, 2010). Do těchto služeb patří služby základního stravování, doplňkového stravování a občerstvení a společensko-zábavní služby, které jsou spojené s hudební produkcí či kulturním programem, aj. Stravovací služby poskytují zejména stravovací zařízení, jako jsou restaurace či různá pohostinství, ovšem stravovací služby poskytují taktéž některá ubytovací zařízení, která svým hostům tyto služby nabízejí.

Animační služby

Animační služby se v posledních letech staly velmi žádanou službou v cestovním ruchu. Ještě před několika lety byly tyto služby hlavně výsadou zahraničních dovolenkových hotelových resortů a hotelů, ale dnes už animační služby najdeme i na mnoha českých luxusnějších hotelech. Mohou být součástí nabídky samotného ubytovacího zařízení, cestovních kanceláří či středisek cestovního ruchu (Orieška, 2010). Uvádí, že z hlediska cestovního ruchu mají význam *„získání komplexních zážitků a vychází z lidské potřeby odpočinku, rozptýlení, společenské komunikace a zábavy ve volném čase.“*

V České republice jsou ve většině případů poskytování animační služby pro děti a mládež, naopak v zahraničí jsou běžně nabízeny i animační služby pro dospělé. Animační aktivity jsou vždy vykonávány pod vedením animačního týmu, který je složen z jednoho a více animátorů.

3.2.4 Specifika cestování rodin s dětmi

Turismus rodin s dětmi se podle Palatkové (2014) řadí do skupiny typů turismu dle věku účastníků, kam mimo jiné řadí také turismus dětí, mládeže, seniorů a turismus osob v produktivním věku bez účasti dětí. Pro všechny tyto různé věkové skupiny je typické, že mají odlišné potřeby a omezení a vyžadují jiné služby než ostatní účastníci cestovního ruchu.

Hesková (2011) představuje rodinný cestovní ruch jako rodinnou rekreaci, která je určená zejména mladým rodinám, tedy lidem ve věku 25 až 45 let žijícím jako manželský pár s dětmi. Uvádí, že rodinou rekreaci zajišťují ta zařízení, která jsou schopna poskytovat vhodný produkt nejen pro děti, ale zároveň také pro dospělé. Rodiny s dětmi jsou specifickou skupinou účastníků cestovního ruchu, protože pro svou rodinnou dovolenou vyžadují specifické služby, které se týkají dopravy, ubytování, stravování, doplňkových služeb, bezpečnostní situace i ročního období.

Co se týče rodinné dovolené u moře, specifickým požadavkem je např. bazén s brouzdalištěm pro děti, skluzavky a tobogány, různé prolézačky či herny pro děti (Ondráčková, 2013). Uvádí, že rodiny velmi často vyhledávají možnost cestovat se svými dětmi zdarma nebo za zvýhodněnou cenu. Dále zmiňuje, že rodiny s dětmi mají specifické požadavky i na ubytování. Poptávají tzv. rodinné pokoje, kam je možné ubytovat celou rodinu i s dětmi a vybírají si takové hotely, které nabízejí bazény, sauny nebo různé wellness programy. Také uvádí, že rodiny s dětmi vyhledávají ubytovací zařízení, která nabízejí animační programy pro děti, a to jak u moře, tak i u nás v České republice. V současné době nabízí téměř každá cestovní kancelář vlastní dětský klub a animační program v mnoha hotelech, takže mají rodiny s dětmi široký výběr ubytování i služeb.

Zouharová (2017) uvádí, že rodinná dovolená s dětmi vyžaduje mnohem pečlivější přípravu a plánování předem, protože jet s dětmi tzv. „na blind“ se vůbec nemusí vyplatit. Zmiňuje, že pokud rodina plánuje dovolenou individuálně, je dobré si předem vybrat a zamluvit ubytování, zvolit vhodný dopravní prostředek, zařadit

cestovní pojištění a sepsat si itinerář, který by měl mít i svůj plán B v případě nepřízně počasí. Dále podotýká, že pokud se rodina chystá na dovolenou do exotických zemí, je na místě si zjistit bezpečnostní a zdravotní rizika a popřípadě se dát očkovat doporučenými vakcínami, nebo v případě velkých rizik zvolit jinou destinaci, a to nejen kvůli dětem. Dále zdůrazňuje, že je důležité před samotnou cestou zmapovat dlouhodobější předpověď počasí, ať už např. z důvodu extrémně chladného či teplého počasí, nebo z důvodu živelních pohrom, které jsou v některých destinacích běžné. Také uvádí, že pro malé děti je typické, že dlouho nevydrží jen tak sedět v autě, a proto by cesta měla být naplánovaná tak, aby se v případě cesty autem dělaly častěji zastávky na protažení a v případě cesty letadlem by pro děti měla být připravená např. knížka nebo pastelky a papír. Podotýká, že když jedou na dovolenou pouze dospělí, většinou zvládnou být bez jídla mnohem déle než děti. Proto zdůrazňuje, že je vhodné udělat na cestu svačinu, která se bude ideálně obsahovat pečivo, ovoce, zeleninu, malou sladkost a především dostatek pití.

Dalším specifikem je balení kufrů na dovolenou, respektive věcí, které si s sebou rodiny s dětmi berou. Samozřejmě záleží na věku dětí, ale pokud se jedná o rodiny s malými dětmi, je potřeba s sebou na dovolenou sbalit velké množství věcí. Vodvářková (2023) uvádí, že pro děti je potřeba zabalit o něco více oblečení, aby se mohli převléct do něčeho suchého a čistého, dále se hodí bílé tričko na koupání, aby se děti ve vodě nespálily. Dále zmiňuje, že k moři je dobré vzít dětem boty do vody, rukávky nebo nafukovací kruh a hračky na pláž. Také uvádí, že cestování s miminkem má hodně specifík, např. je potřeba s sebou zabalit plenky, dudlík, bryndáček nebo třeba kočárek.

Je však důležité zdůraznit, že každá rodina s dětmi se od ostatních podstatně liší a každá má jinou představu a preferenci co se rodinné dovolené týče. Proto výše zmíněná specifika nemusí nutně platit pro každou rodinu s dětmi. Velmi záleží na věku dítěte/děti a na cílové destinaci rodinné dovolené, protože jiné požadavky bude mít rodina, která jede k moři a jiné požadavky bude mít rodina mířící k moři.

4 Praktická část

V této části bakalářské práce je nejprve nastíněn vývoj trendů ve způsobu trávení dovolené od dob socialismu až po současnost. Dále je popsáno, jakým způsobem probíhal výzkum, jak byl strukturován a distribuován dotazník. Následně je provedeno zpracování výsledků dotazníkového šetření pomocí grafů a komentářů.

4.1 Vývoj trendů od historie po současnost

4.1.1 Dovolená za socialismu

Ve srovnání s možnostmi, které jsou z hlediska letní dovolené v dnešní době možné, byly možnosti cestování za socialismu velmi omezené. Nejen, že lidé měli na výběr pouze několik zemí, do kterých mohli vycestovat, ale navíc taková dovolená do ciziny často přesáhla dva měsíční platy (Kudyznudy.cz, 2019).

Uvádí, že do ciziny se mohlo bez omezení cestovat pouze do několika vybraných zemí, jimiž byly Polsko, východní Německo, Rumunsko, Maďarsko, Bulharsko a také Jugoslávie. Zmiňuje, že k moři se dalo také s ROH (Revoluční odborové hnutí) nebo s cestovní kanceláří, přičemž dominantní byla v té době cestovní kancelář Čedok. Zdůrazňuje ovšem, že dovolené s těmito organizacemi byly jen pro vyvolené, takže pokud člověk neměl známost anebo si nevystál dlouhou frontu, mohl na dovolenou u moře zapomenout.

Dovolená do Jugoslávie byla pro rodinu splněným snem. Stellner (2023) uvádí, že získat povolení vycestovat do socialistické Jugoslávie bylo mnohem těžší než třeba do Bulharska či jiných zemí. Uvádí, že pro výjezd do Jugoslávie bylo potřeba získat tzv. výjezdní doložku a složit devizový příslib, a pokud komunistické orgány usoudily, že konkrétní žadatel nemá v úmyslu emigrovat, umožnily mu teprve poté vyměnit koruny za jugoslávské dináry. Dále zdůrazňuje, že v polovině sedmdesátých let mohla jedna dospělá osoba dostat nanejvýš tři tisíce dinárů na celý pobyt, přičemž jídlo v restauraci stálo v Jugoslávii okolo sto dinárů. Z toho vyplývá, že rodiny neměly příliš peněz na zbytečné vyhazování, a proto tento finanční problém řešily vlastním jídlem, které si přivezli z Československa. Ne nadarmo se turistům

z Československa říkalo „paštikáři“. Ať už jeli Češi na dovolenou kamkoliv, vždy si s sebou balili stejné věci, a to řízky na cestu, paštiky, konzervy vepřového ve vlastní šťávě, vaříč, basu piv a velký těžký stan (Durčák, 2023).

Pokud chtěli jet Češi někam k vodě, mohli zvolit buď maďarský Balaton, nebo zůstali doma v České republice a vypravili se třeba někam pod stan na přehradu, třeba na Lipno, na Vranovskou přehradu, na vodní nádrž Rozkoš nebo k Máchovu jezeru (Kudyznudy.cz, 2019). Uvádí, že v okolí těchto vodních ploch vyrostla rekreační střediska, která patřila firmám. Takže pokud rodiče pracovali ve firmě, která nějaké takové rekreační středisko měla, letní rodinná dovolená byla téměř jasná, i když kapacita ubytování středisek byla omezená, a ne vždy se dostalo na každého.

Oblíbeným způsobem trávení letní dovolené bylo léto na chatě nebo chalupě na venkově (Durčák, 2023). Uvádí, že tento trend přetrval do dnešních dob a už není pouze výsadou obyvatel měst.

4.1.2 Dovolená po roce 1989

Po roce 1989 se výrazně změnila možnost v cestování a trávení dovolené. Duffková (2001) uvádí, v průběhu 90. let zažily velký vzestup cestovní kanceláře, pro něž bylo klíčovým momentem uvolnění státních hranic a odstranění všech politických bariér, které bránily výjezdu obyvatel ČR do zahraničí. Zmiňuje, že na začátku 90. let došlo k výrazné proměně počtu cestovních kanceláří a později i k proměně kvality jejich služeb. Dále uvádí, že se cestovní kanceláře začaly specializovat na určité skupiny zákazníků, např. na rodiny s dětmi, mladé lidi, seniory apod.

Také zmiňuje, že se vrací trend tuzemských dovolených a zájezdů, ovšem řada lidí už se nechce spokojit s klasickými pobyty v horách či s kempováním na břehu rybníka, protože v zahraničí objevili jiné standardy. Uvádí, že cestovní kanceláře zareagovaly na poptávku po exkluzivních zážitcích a začaly nabízet nové typy dovolených (agroturistika, ekologická turistika) a tematické zájezdy, jako např. cesty po vinných sklípčích, sklářské cesty, „pivní turistika“, „koňské“ dovolené apod.

4.1.3 Dovolená po roce 2000 do roku 2020

Po roce 2000 došlo k zániku některých cestovních kanceláří a ke vzniku dalších nových. Ryglová (2011) zmiňuje, že v roce 1999 bylo cca 1200 cestovních kanceláří, ale v roce 2007 už jen cca 800. Cestovní kanceláře se začaly více zaměřovat na rodiny s dětmi a mnohem více začaly nabízet animační programy pro děti a dětské kluby. Průkopníkem v oblasti animačních služeb byla v minulosti cestovní kancelář Fischer (Vampulová, 2015). Také uvádí, poptávka po animačních službách rok od roku roste, každý rok se nabídka klubových hotelů rozrůstá, a to nejen v zahraničí. Animační programy a dětské kluby zažívají rozkvět i v České republice, např. síť hotelů OREA Hotels & Resorts v současnosti nabízí pro rodiny s dětmi animační služby již přes 10 let. Hotely s dětskými kluby jsou od roku 2000 až do současnosti stále žádanější a vyhledává je stále více rodin s dětmi, protože o děti je během dne postaráno a rodiče mají čas pro sebe.

V 90. letech a na začátku 21. století bylo velmi populární jezdit na letní dovolenou k moři do zahraničí a objevovat exotické země. Postupně ale tento trend opadal a do módy se vrátila dovolená v kempu (Borovička, 2016). Uvádí, že se letní dovolená v obytném přívěsu nebo ve stanu u moře od dob socialismu výrazně změnila a kempy už jsou těžko srovnatelné s těmi, které bývaly před lety v Bulharsku nebo v Jugoslávii. Popisuje, že si lidé mohli vybrat z několika možností ubytování, jako byl např. mobilní dům, montované dřevěné chatky a nechyběly ani stany, které se vzájemně lišily velikostí i vybavením. Pro rodiny s dětmi kempy byly a stále jsou ideální způsob, jak být blíže k přírodě a zároveň strávit pěknou rodinnou dovolenou.

4.1.4 Dovolená v letech 2020–2023

Celosvětová pandemie onemocnění Covid-19 velkým způsobem ovlivnila cestovní ruch, omezila svobodu pohybu a otevřela dveře novým možnostem.

Když byl na začátku roku 2020 vyhlášen nouzový stav kvůli onemocnění Covid-19, nikdo v tu dobu netušil, jak významně tato pandemie ovlivní nejen lidské životy či zdravotnictví, ale také cestovní ruch. Ten se totiž v roce 2020 stal jedním z nejvíce zasažených sektorů hospodářství (ČSÚ, 2024). Uvádí, že Českou republiku navštívilo

v roce 2020 10,3 milionu zahraničních návštěvníků, což znamenalo meziroční pokles o 72,4 %. Dále také zmiňuje, že naopak přibýlo cest v tuzemsku, kdy jich čeští občané uskutečnili téměř 63 milionů a cest do zahraničí bylo pouze 5,4 milionu.

Tento propad zahraničních cest zapříčinilo zrušení téměř veškeré letecké dopravy, a to z důvodu hygienických nařízeních. Švarc (2021) uvádí, že v roce 2021 byly např. omezeny poznávací zájezdy, protože jejich realizace závisela nejen na situaci v daných destinacích, ale také na tom, zda byly otevřené památky, kulturní objekty a další atrakce. Dále zmiňuje, že kvůli neustále se měnícím nařízením velká část klientů cestovních kanceláří vyčkávala s koupí zájezdů na poslední chvíli a mnohem více se zajímali o pojištění, storno podmínky a o způsob vrácení peněz v případě zrušení zájezdu. Portál cestovního ruchu Kudyznudy.cz (2022) uvádí, že během pandemie u nich lidé nejvíce vyhledávali informace o přírodních krásách a o procházkách za městem. Také zmiňuje, že se lidé často stěhovali na chatu či chalupu a obrovský zájem zaznamenaly půjčovny i prodejci obytných aut, protože cestování karavanem bylo v době covidu-19 nejlepším způsobem, jak se někam podívat a zároveň jak vyřešit ubytování, které bylo v té době velmi omezené kvůli hygienickým nařízením.

Po skončení pandemie Covid-19 přibližně v polovině roku 2022 plánovala polovina Čechů dovolenou v tuzemsku (Kudyznudy.cz, 2022). Dále uvádí, že hlavním trendem po skončení pandemie bylo udržitelné cestování mimo hlavní sezónu a do méně vytížených míst. Řezníčková (2023) zmiňuje, že i v roce 2023 byly voleny zájezdy mimo hlavní sezónu, lidé si pečlivěji vybírali služby, za které zaplatí, a dbalo se také na délku dovolené. Také uvádí, že mnoho Čechů si začalo plánovat dovolenou spíše po vlastní ose bez cestovní kanceláře. Velkým trendem se totiž stalo tzv. low-cost cestování neboli cestování za nejnižší cenu. Typické pro tento trend je, že se lidé vzdávají např. luxusního ubytování či stravování, zavazadla navíc při letu do zahraničí apod. Vyhledávají levné letenky u nízkonákladových společností s odletem téměř kdykoliv a odkudkoliv a cestují pouze s příručním zavazadlem, které je k letence zdarma. Tímto způsobem necestují pouze mladí lidé, jak by se na

první pohled mohlo zdát, ale velmi často takto plánují dovolenou i rodiny s dětmi nebo aktivní senioři.

4.2 Výzkum

Cílem výzkumu bylo získat odpovědi na výzkumné otázky, které jsou uvedeny v kapitole 2.1. Výzkum byl zaměřen na to, jakým způsobem tráví v současné době rodiny s dětmi rodinnou dovolenou. Zabýval se nejčastěji volenou destinací, službami, roční dobou a různými faktory, které ovlivňují výběr rodinné dovolené.

Pro získání informací potřebných k zodpovězení výzkumných otázek byl proveden kvantitativní výzkum, a to pomocí dotazníkového šetření. Jedná se o anonymní online dotazník, který byl vytvořen pomocí platformy Survio. Obsahoval 24 otázek, přičemž většina z nich byla uzavřených a respondenti tak nejčastěji vybírali jednu z uvedených možností, pouze dvě otázky umožňovaly vybrat více než jednu odpověď. Dvě otázky z dotazníku byly otevřené, jedna z nich se týkala věku dítěte/děti a druhá otázka se zaměřovala na názor respondentů spojený s cestováním po pandemii Covid-19.

Dotazník byl nejprve rozeslán pomocí komunikačních platforem Messenger a WhatsApp a následně byl zveřejněn ve Facebookové skupině pro rodiny s dětmi s názvem Kam s dětmi na výlet. V poslední řadě byl dotazník poslán ředitelce školky Petrovice, paní Mgr. Kateřině Tomášové, která ho zveřejnila ve skupině pro rodiče dětí, kteří školku navštěvují. Aby dotazník nevyplňovali nevhodní respondenti, bylo na jeho začátku uvedeno, že je určen pouze rodinám s dětmi. Dotazníkové šetření probíhalo od 16. 3. 2024 do 15. 4. 2024 a celkem se ho zúčastnilo 122 respondentů.

Struktura dotazníku

Dotazník byl členěn do čtyř částí a jeho celé znění lze nalézt v přílohách. Prvních devět otázek bylo čistě identifikačních a týkaly se pouze rodičů s alespoň jedním dítětem, jejich věku, pohlaví, dosaženého vzdělání, počtu dětí a jejich věku, partnerského života a obvyklé délky dovolené.

Druhá část se týkala faktorů, které ovlivňují výběr rodinné dovolené. V otázkách č. 10 až č. 14 měli respondenti na bodové škále od 1 do 10 bodů určit, jak velkým způsobem je daný faktor ovlivňuje při výběru jejich rodinné dovolené.

Třetí část dotazníku je zaměřená přímo na rodinou dovolenou a jedná se o otázky č. 15 až č. 23. Tato část se zabývá destinací, ubytováním, stravováním, dopravou, formou rodinné dovolené, službami a roční dobou, ve které nejčastěji rodiny s dětmi jezdí na rodinnou dovolenou.

Do čtvrté části dotazníku patří poslední otázka, tedy otázka č. 24, která zjišťuje, zda se nějakým způsobem změnil přístup dané rodiny k cestování po pandemii Covid-19.

4.3 Zpracování výsledků dotazníkového šetření

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.2, byl vytvořen online dotazník (viz Přílohy) na téma Cestování rodin s dětmi. Tento dotazník obsahoval 24 otázek, byl zpřístupněn po dobu necelého jednoho měsíce a odpovědělo na něj 122 respondentů. V této kapitole budou představeny výsledky dotazníkového šetření.

1. Jste rodičem?

První otázka se zabývala tím, zda jsou respondenti rodiči a z výsledků dotazníku vyplývá, že 120 respondentů je rodičem a 2 dotázaní respondenti rodiči nejsou.

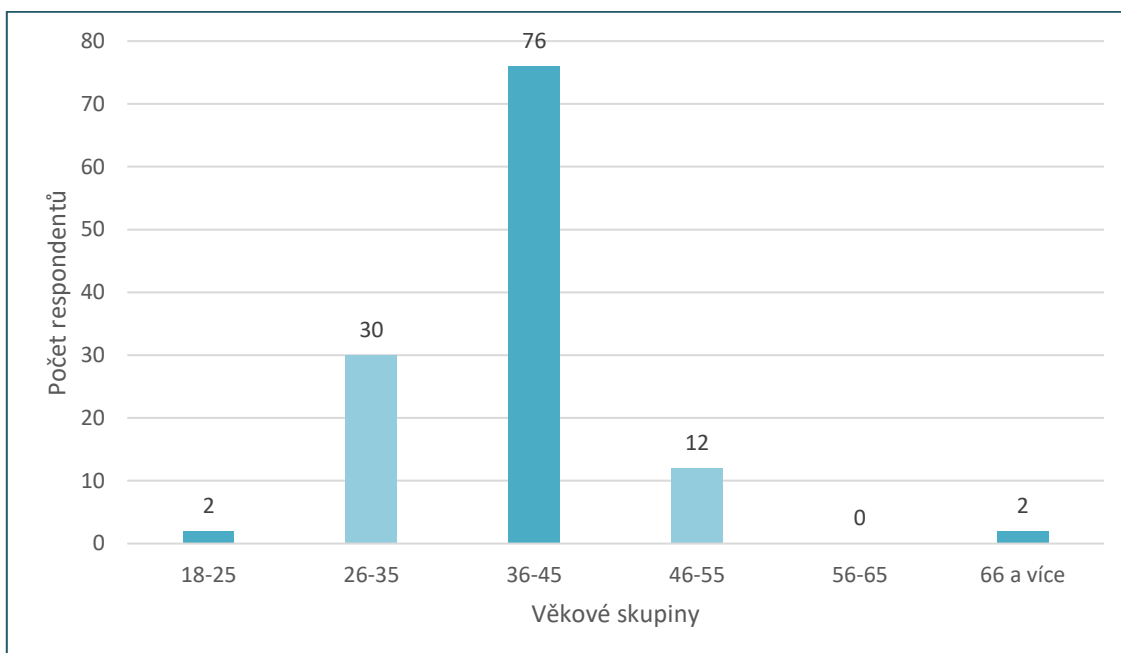
2. Jste žena nebo muž?

Druhá otázka se zaměřovala na gender respondentů, přičemž na dotazník odpovědělo 110 žen a 12 mužů.

3. Kolik je vám let?

Třetí otázka se týkala věku. Z Grafu 1 vyplývá, že 76 respondentů, tedy více než polovina z celkového počtu, je ve věku 36-45 let. Druhou nejpočetnější skupinou jsou respondenti ve věku 26-35 let, kdy z této věkové kategorie vyplnilo dotazník 30 respondentů. Třetí v pořadí je skupina ve věku 46-55 let, kde jich odpovědělo 12.

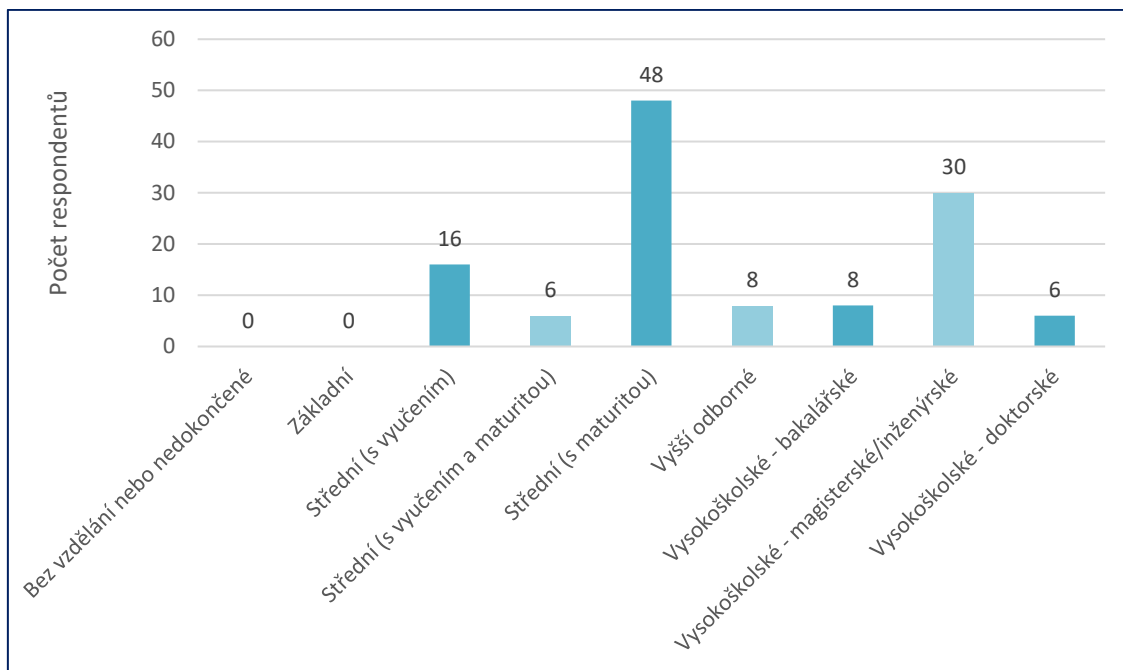
Předposlední v pořadí z hlediska počtu respondentů jsou skupiny ve věku 18-25 a 66 a více let, kdy v každé z těchto skupin odpověděli 2 respondenti.

Graf 1 Věkové složení respondentů, zdroj: vlastní výzkum

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

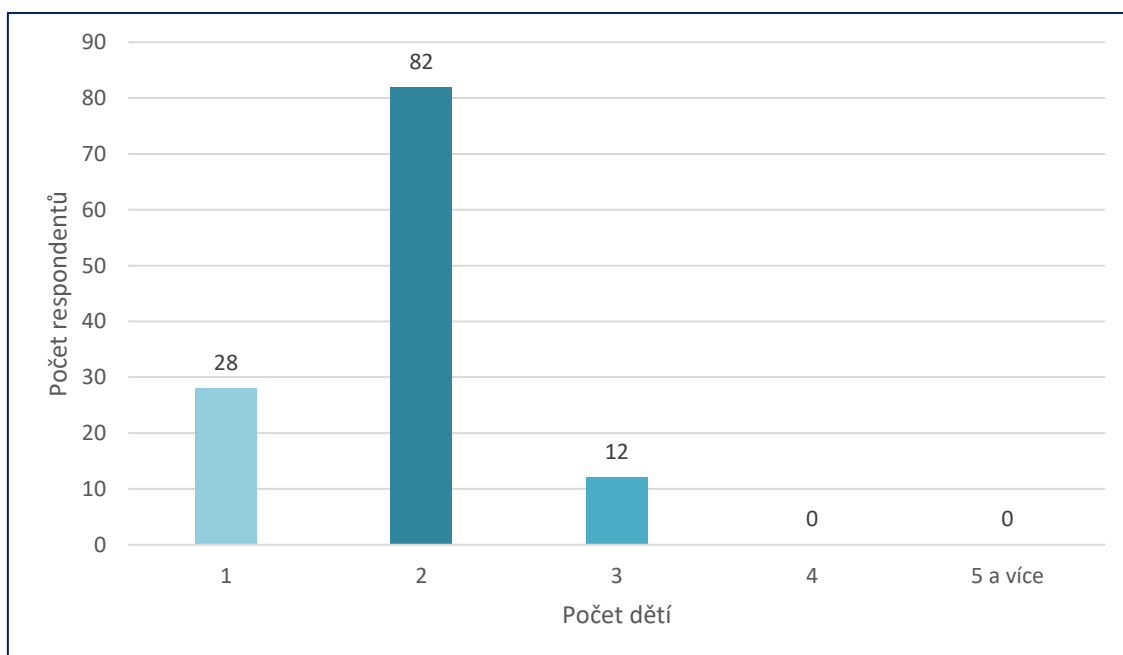
Další otázka směřovala na nejvyšší dosažené vzdělání. Největší zastoupení mají v dotazníku respondenti se středním vzděláním s maturitou (48 resp.), druhou nejpočetnější skupinou je vysokoškolské magisterské/inženýrské vzdělání (30 resp.) a třetí skupinou z hlediska počtu je střední vzdělání s vyučením (16 resp.). Ve shodném počtu (8 resp.) jsou respondenti s vyšším odborným a vysokoškolským bakalářským vzděláním. Shodují se také skupiny se středním vzděláním s vyučením a maturitou a vysokoškolské doktorské vzdělání, přičemž každá z nich má 6 respondentů.

Graf 2 Dosažené vzdělání, zdroj: vlastní výzkum

5. Kolik máte dětí?

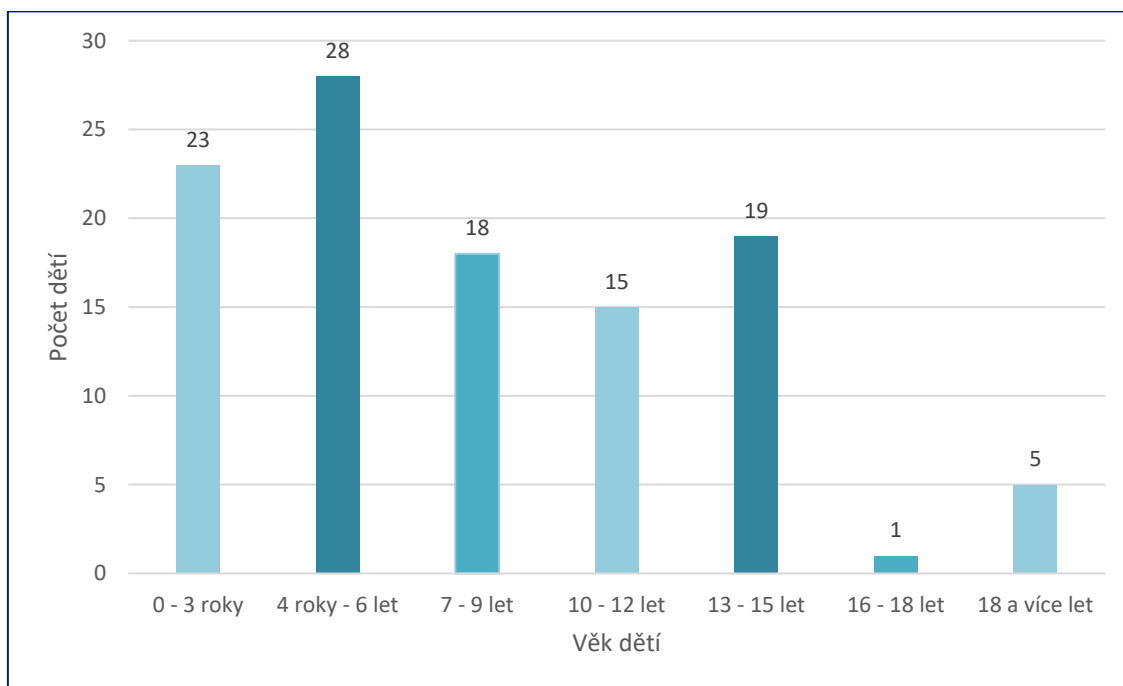
Pátá otázka se týkala počtu dětí. Z Grafu 3 vyplývá, že více než dvě třetiny dotázaných má 2 děti, přesněji tak opovědělo 82 respondentů. Druhou nejčastější odpovědí je 1 dítě (28 resp.) a 3 děti má zbytek dotázaných (12 resp.). Více než 3 děti nikdo z respondentů nemá.

Graf 3 Počet dětí, zdroj: vlastní výzkum

6. V jaké věku je Vaše dítě/jsou Vaše děti?

Otázka č. 6 zjišťovala, v jaké věku jsou děti dotázaných. Z Grafu 4 vyplývá, že respondenti mají děti nejčastěji ve věku 4 roky – 6 let. Druhou nejpočetnější věkovou skupinou jsou děti ve věku 0–3 roky. Třetí v pořadí je skupina ve věku 13–15 let, dále 7–9 let a 10–12 let. Více než 16 let je pouze šesti dětem z celkového počtu.

Graf 4 Věk dětí, zdroj: vlastní výzkum

7. Jste rodič samoživitel?

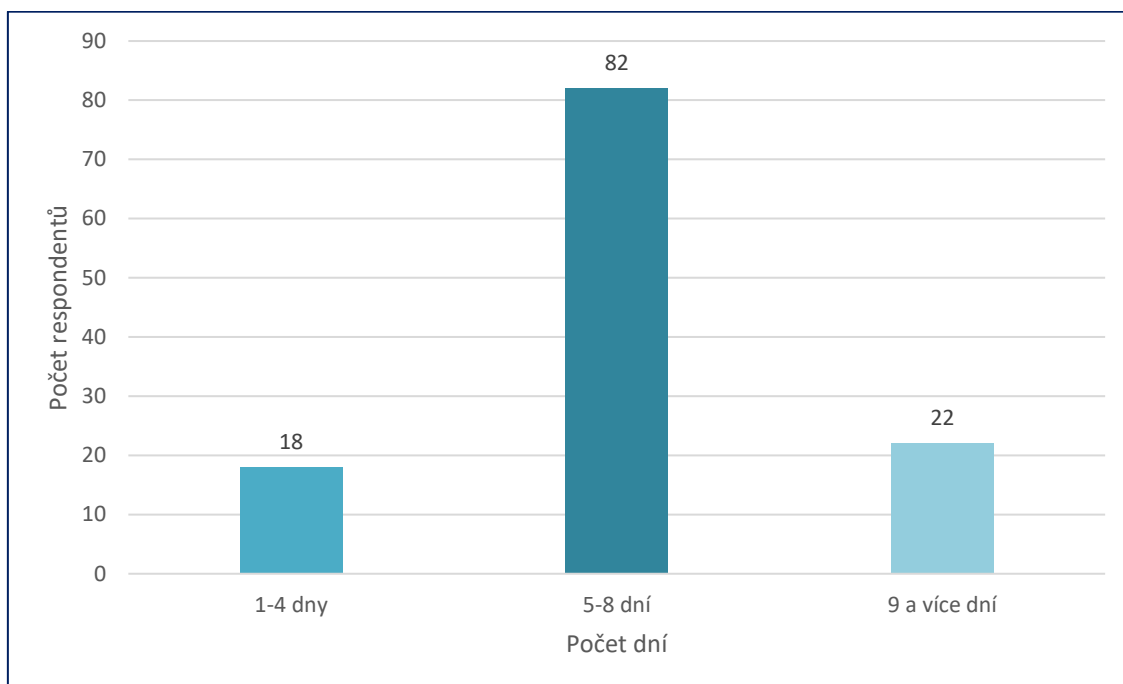
Další otázka se zaměřovala na finance rodičů, tedy zda se jedná o rodiče samoživitele nebo ne. Téměř všichni dotazovaní odpověděli, že nejsou rodiči samoživiteli (120 resp.) a 2 respondenti nechtěli na tuto otázku odpovídat.

8. Žijete v partnerské vztahu?

Osmá otázka navazovala na předchozí otázku a zjišťovala, zda respondenti žijí v partnerském vztahu. Z dotazníku vyplynulo, že většina respondentů žije v partnerském vztahu (118 resp.). V partnerském vztahu nežijí 2 respondenti a 2 dotazovaní na tuto otázku nechtěli odpovídat.

9. Kolik dní obvykle trvá Vaše rodinná dovolená?

Devátá otázka už se týkala rodinné dovolené a zaměřovala se na její délku. Více než polovina dotázaných uvedla, že jejich rodinná dovolená trvá obvykle 5-8 dní (82 resp.). Na rodinnou dovolenou, která trvá 9 a více dnů podle výsledků dotazníku jezdí 22 respondentů a 18 respondentů obvykle tráví rodinnou dovolenou v rozmezí 1-4 dnů.

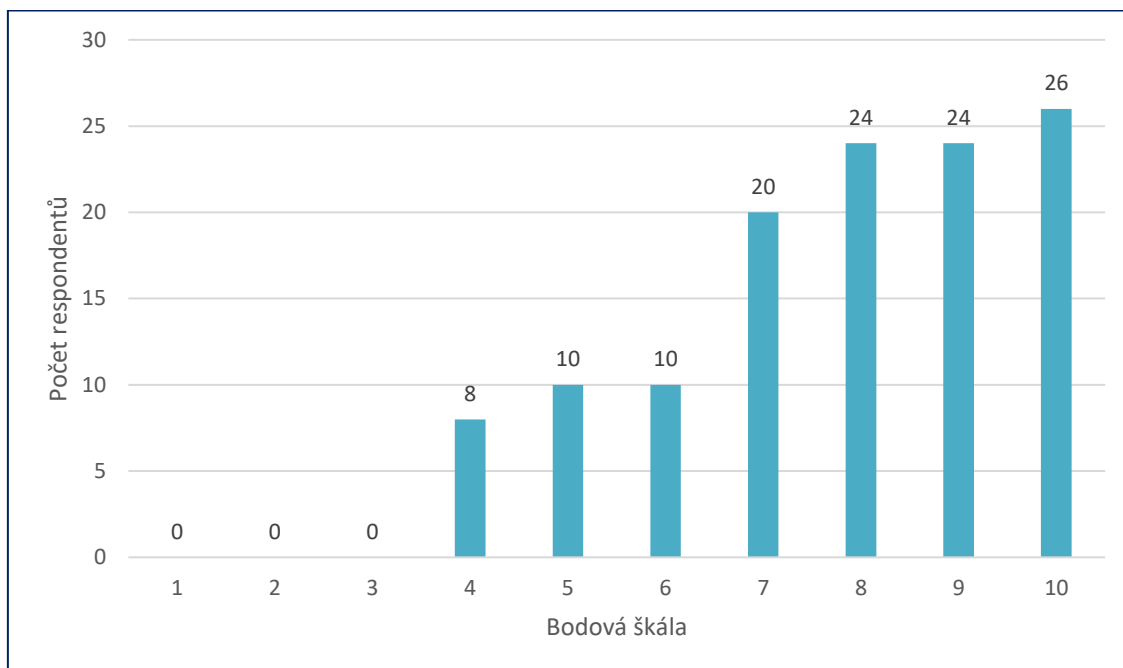
Graf 5 Délka dovolené, zdroj: vlastní výzkum

Následujících 5 otázek se týkalo faktorů, které mohou ovlivňovat výběr rodinné dovolené. Respondenti měli na škále od 1 do 10 znázornit, jak velkou roli hraje daný faktor při výběru jejich rodinné dovolené, přičemž 1 bod znamená nejméně důležité a 10 bodů nejvíce důležité.

10. Cena/rozpočet:

Jako první byl uveden faktor, který ovlivňuje výběr rodinné dovolené, je faktor ceny/rozpočtu. Z Grafu 6 vyplývá, že cena/rozpočet je pro rodiny s dětmi velmi důležitý faktor, protože v rozmezí 7/10 až 10/10 bodů odpovědělo celkem 94

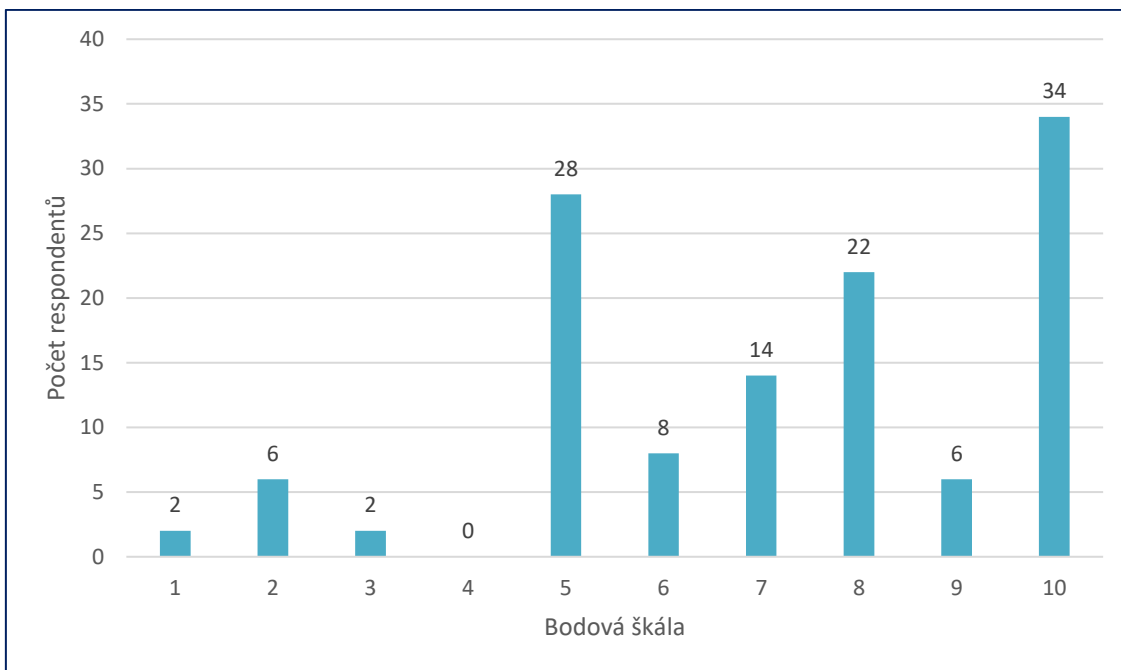
respondentů. V rozmezí 4/10 až 6/10 bodů odpovědělo dohromady 28 respondentů a v rozmezí 1/10 až 3/10 neodpověděl žádný z dotázaných.

Graf 6 Faktor ceny/rozpočtu, zdroj: vlastní výzkum

11. Datum:

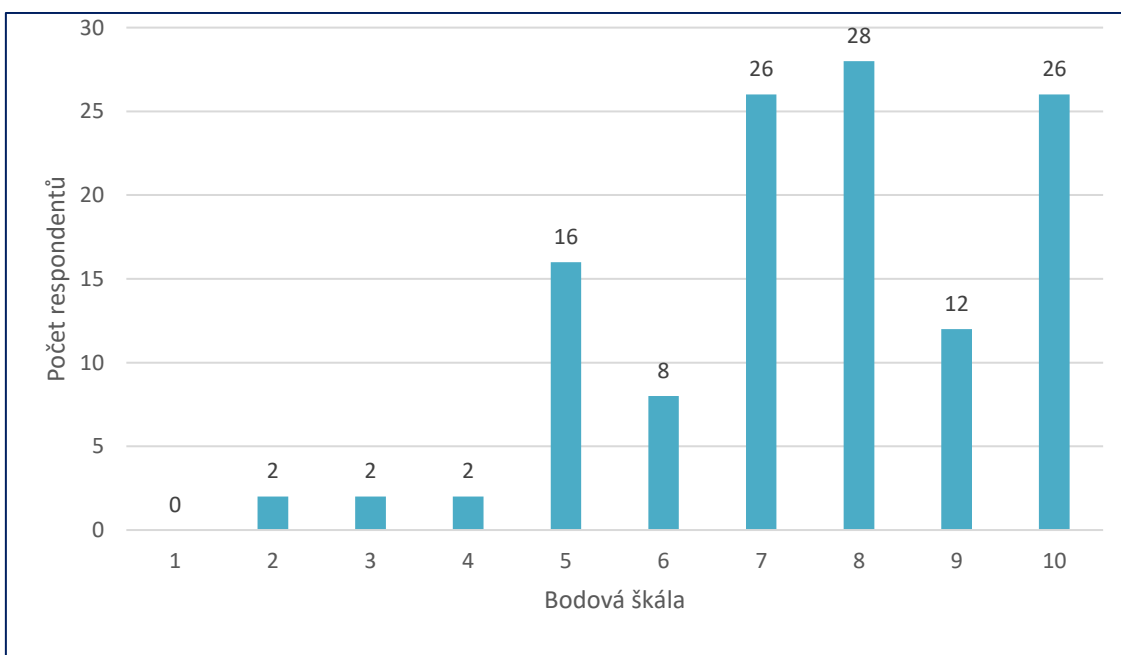
Druhým faktorem je datum. Z Grafu 7 vyplývá, že i datum hraje významnou roli při výběru rodinné dovolené, protože většina respondentů označila na bodové škále hodnoty od 5/10 až 10/10. Pouze pro 10 respondentů, kteří označili 1/10 až 3/10, nehraje datum při výběru rodinné dovolenou velkou roli.

Graf 7 Faktor datumu, zdroj: vlastní výzkum

12. Služby v dané destinaci

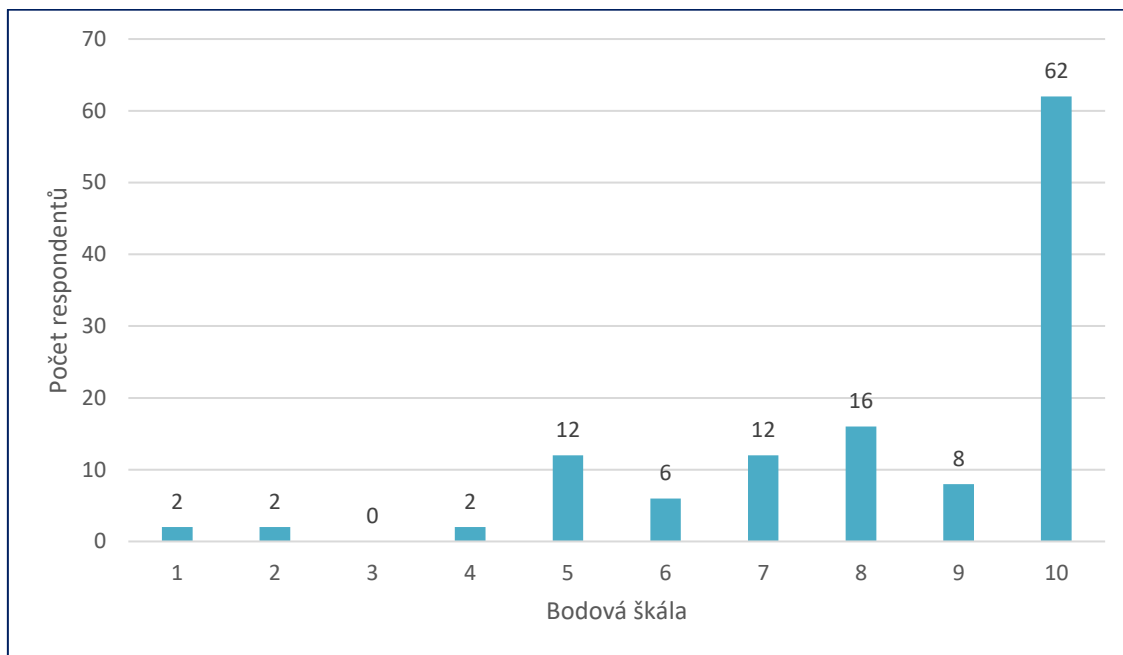
Dalším faktorem jsou služby, které jsou dostupné v dané destinaci. I služby jsou pro rodiny s dětmi velmi důležité, z dotazníku vyplývá že téměř všichni respondenti dali na bodové škále 5/10 bodů a více.

Graf 8 Faktor dostupných služeb v destinaci, zdroj: vlastní výzkum

13. Zda je destinace/ubytování vhodné pro rodiny s dětmi:

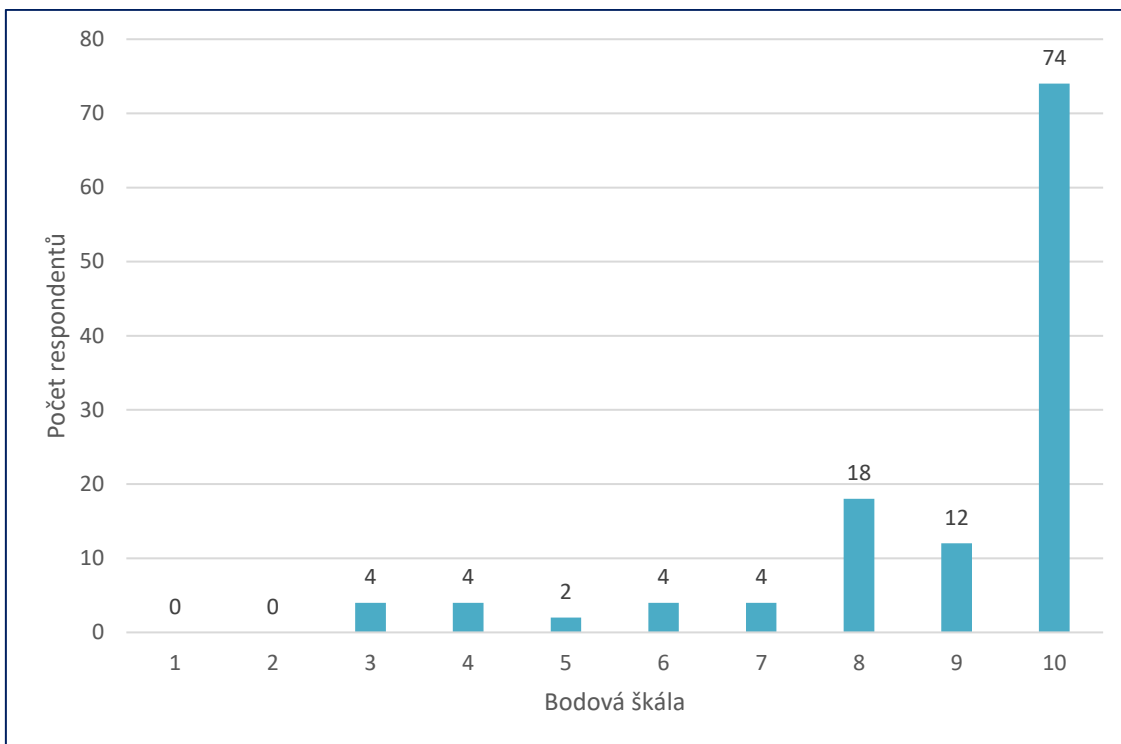
Čtvrtým faktorem je vhodnost destinace/ubytování pro rodiny s dětmi. Z Grafu 9 jasně vyplývá, že pro rodinnou dovolenou je tento faktor velice důležitý. Na bodové škále znázornilo 10/10 bodů celkem 62 respondentů, 54 z nich pak dalo body v rozmezí 5/10 až 9/10 a pouze 6 respondentů dalo body v rozmezí 1/10 až 3/10.

Graf 9 Faktor vhodnosti destinace/ubytování, zdroj: vlastní výzkum

14. Bezpečnost v daném místě:

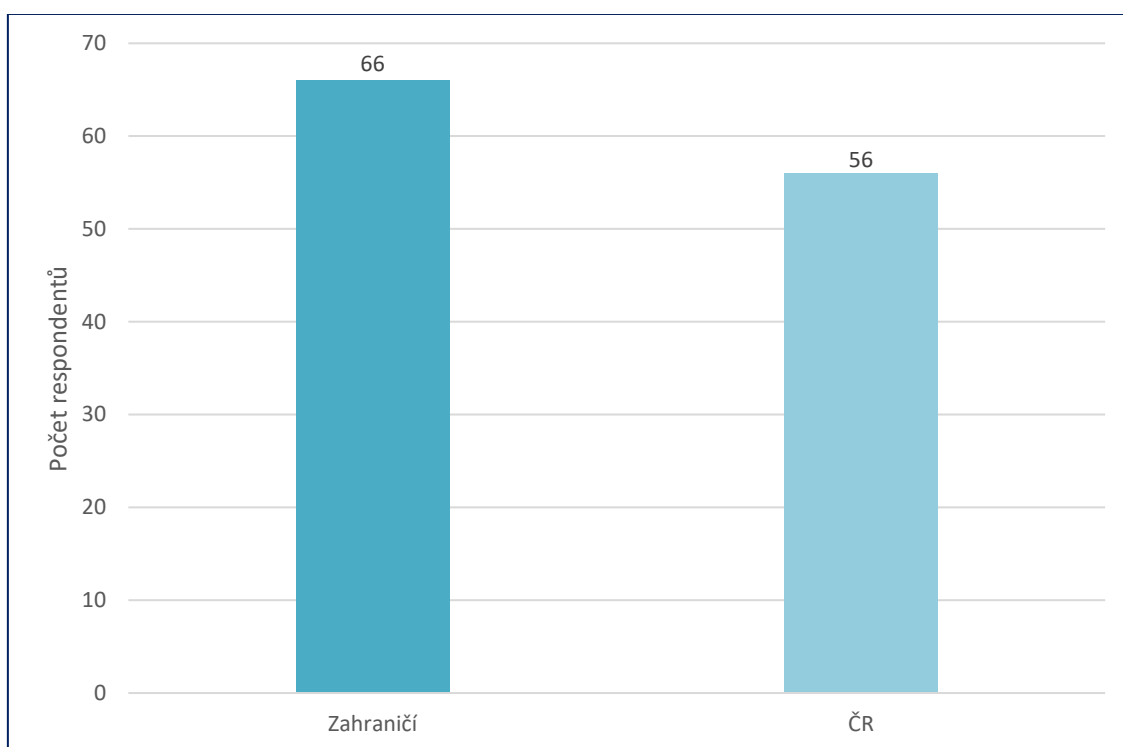
Poslední faktorem v dotazníku byla bezpečnost v daném místě. Výsledky jsou podobné jako v předchozím grafu, protože pro 10/10 bodů je 74 respondentů, což je více než polovina dotázaných. Pro 8/10 a 9/10 bodů je celkem 30 respondentů a zbylých 18 respondentů označilo na bodové škále hodnoty 3/10 až 7/10 bodů.

Graf 10 Faktor bezpečnosti v místě pobytu, zdroj: vlastní výzkum

15. Preferujete spíše rodinnou dovolenou v ČR nebo v zahraničí?

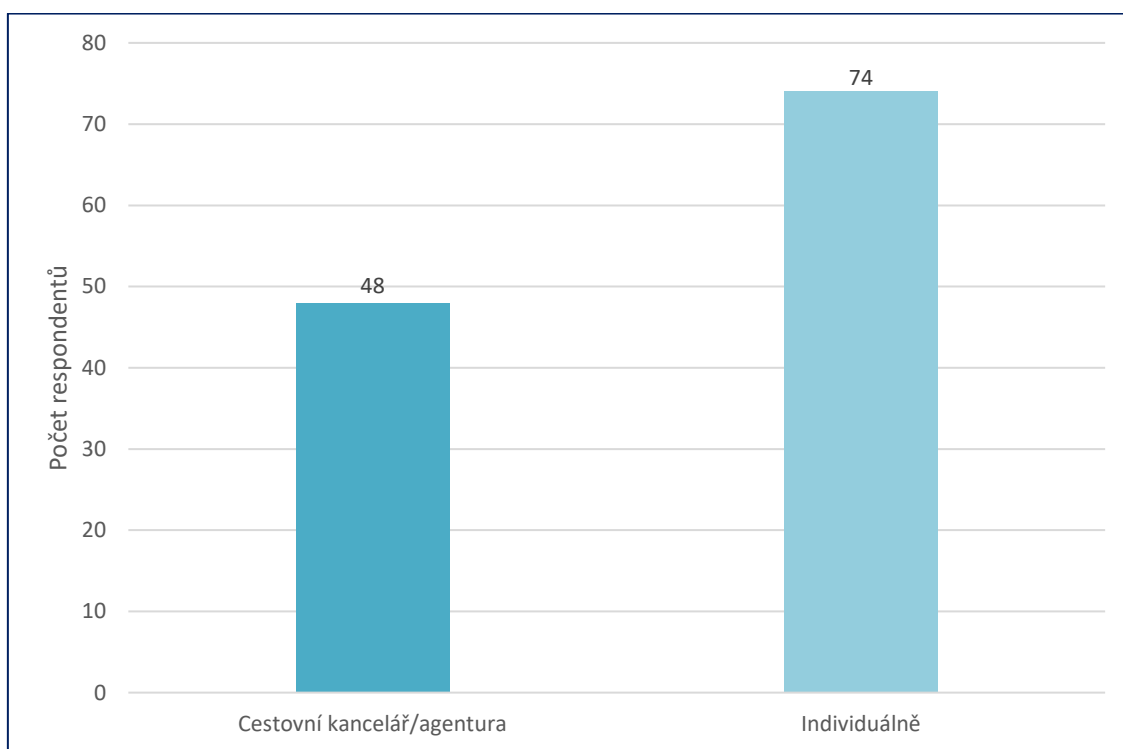
Tato otázka se zaměřovala na destinaci, kterou rodiny s dětmi nejčastěji preferují pro svou dovolenou. Z dotazníku vyplývá, že mezi počtem respondentů, kteří pro rodinnou dovolenou volí zahraničí, a kteří jako dovolenkovou destinaci volí ČR, není příliš velký rozdíl. Rodinnou dovolenou v zahraničí preferuje 66 respondentů a ČR volí 56 respondentů.

Graf 11 Dovolená v ČR nebo v zahraničí, zdroj: vlastní výzkum

16. Preferujete rodinnou dovolenou s cestovní kanceláří nebo raději cestujete individuálně?

Šestnáctá otázka se zabývala tím, zda rodiny s dětmi raději plánují a tráví dovolenou individuálně, nebo zda všechny starosti spojené se zařizováním dovolené přenechají cestovní kanceláři/agentuře a během dovolené využívají jejich služby. Z nasbíraných dat vyplývá, že rodiny s dětmi spíše preferují individuální způsob plánování a trávení dovolené (74 resp.). Rodinnou dovolenou s cestovní kanceláří/agenturou nejčastěji volí 48 respondentů.

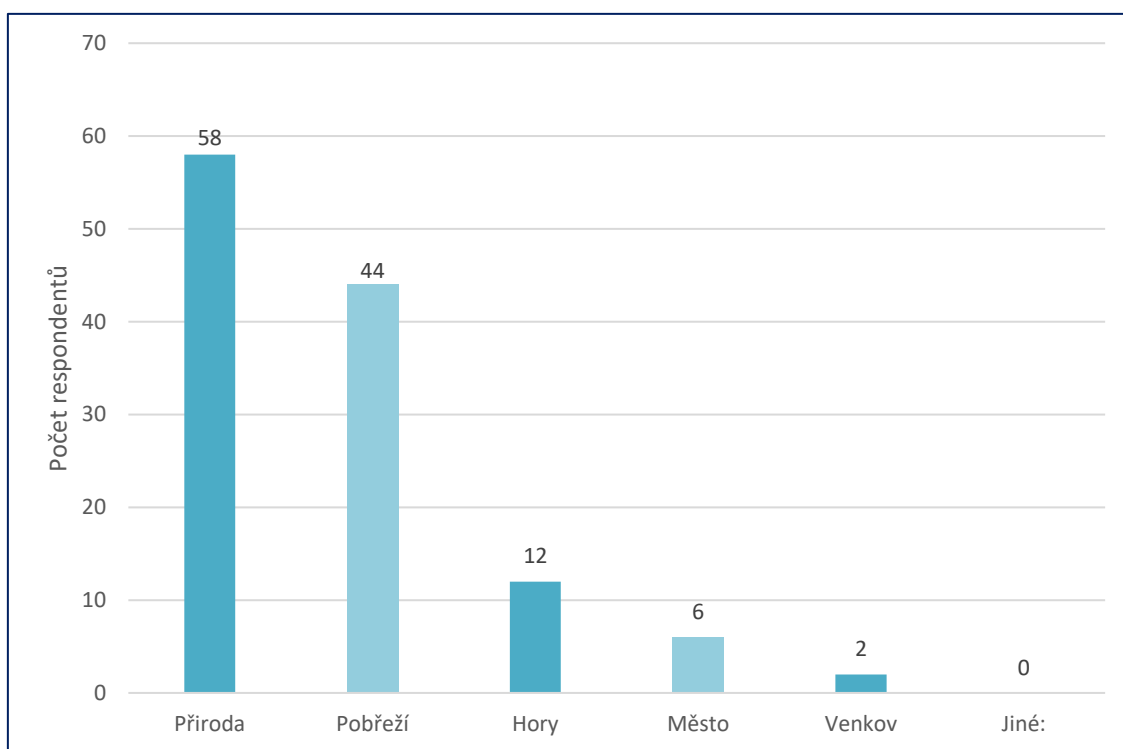
Graf 12 Způsob plánování rodinné dovolené, zdroj: vlastní výzkum

17. Jaký typ destinace preferujete pro rodinnou dovolenou?

Následující otázka se týkal typu destinace, kterou rodiny preferují pro dovolenou s dětmi. Na výběr bylo hned několik možností, které jsou k vidění v Grafu 13.

Pro svou rodinnou dovolenou volí nejvíce respondentů přírodu (58 resp.) a pobřeží (44 resp.).

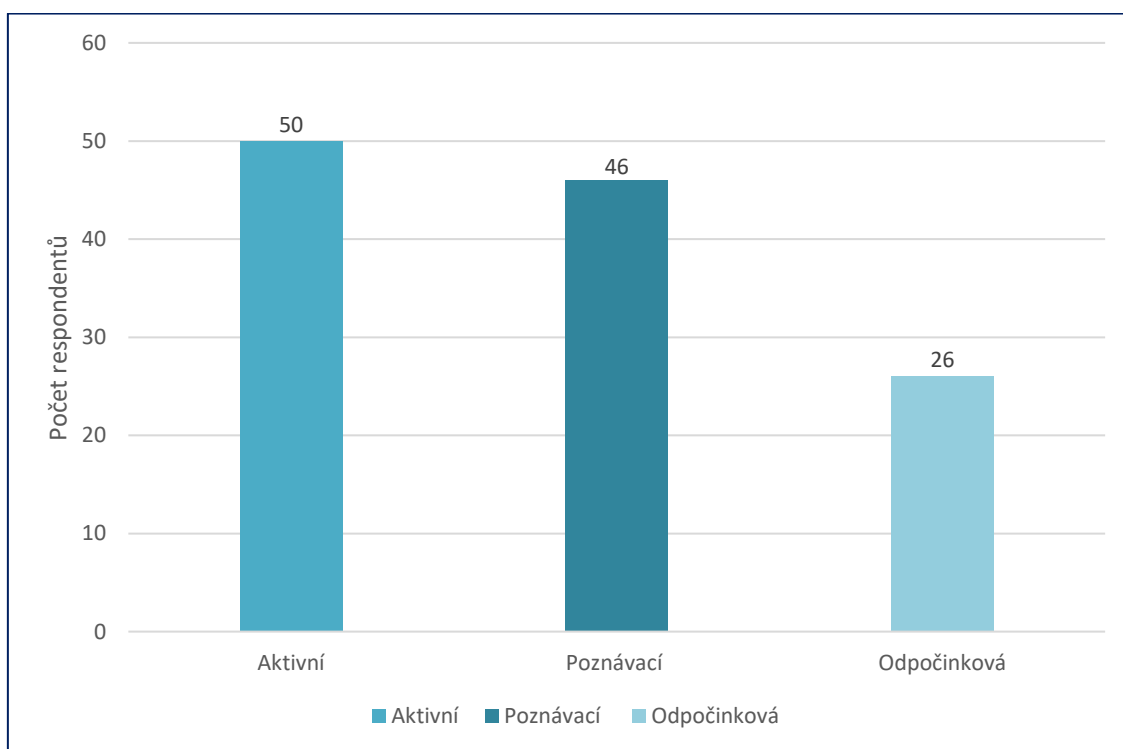
Dalším oblíbeným typem destinace v pořadí jsou hory, které preferuje 12 respondentů. Město jako preferovanou destinaci pro rodinnou dovolenou volí 6 dotázaných. Nejméně preferovanou destinací z hlediska počtu hlasů je venkov, pro který hlasovali jen 2 respondenti.

Graf 13 Typ destinace, zdroj: vlastní výzkum

18. Jakou formu rodinné dovolené preferujete?

Další otázka mírně navazuje na předchozí a zaměřuje se na formu dovolené neboli na způsob trávení rodinné dovolené. Na výběr byly tři možnosti, a to aktivní forma, poznávací forma a odpočinková forma. Nejvíce respondentů zvolilo jako preferovanou formu rodinné dovolené aktivní způsob (50 resp.). Poznávací způsob trávení rodinné dovolené preferuje 46 dotázaných. Nejméně volená byla odpočinková forma dovolené (26 resp.). Z výsledků vyplývá, že aktivní a poznávací forma dovolené jsou téměř vyrovnané z hlediska počtu hlasů.

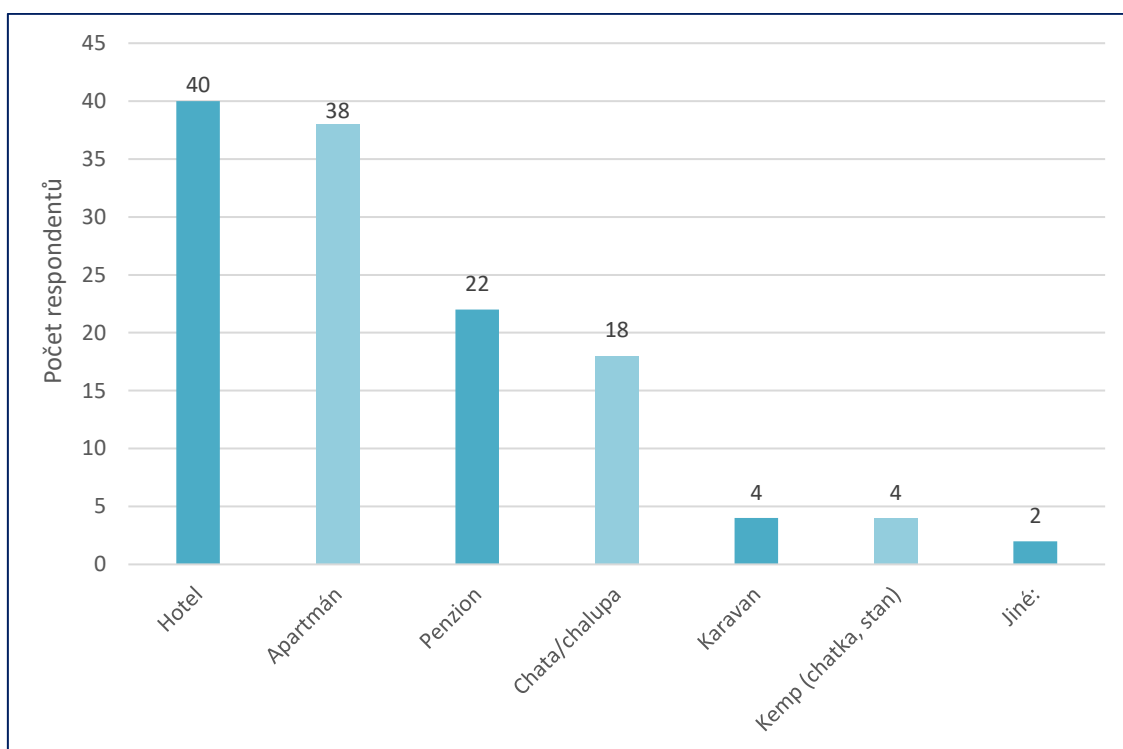

Graf 14 Forma rodinné dovolené, zdroj: vlastní výzkum

19. Jaký typ ubytovacího zařízení preferujete pro rodinnou dovolenou?

Otázka č. 19 se zabývala ubytováním, tedy typem ubytovacího zařízení, které rodiny s dětmi nejčastěji preferují pro rodinnou dovolenou. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že nejčastěji preferovanými typy ubytovacích zařízení jsou hotel, který preferuje 40 respondentů a apartmán, který volí 38 respondentů.

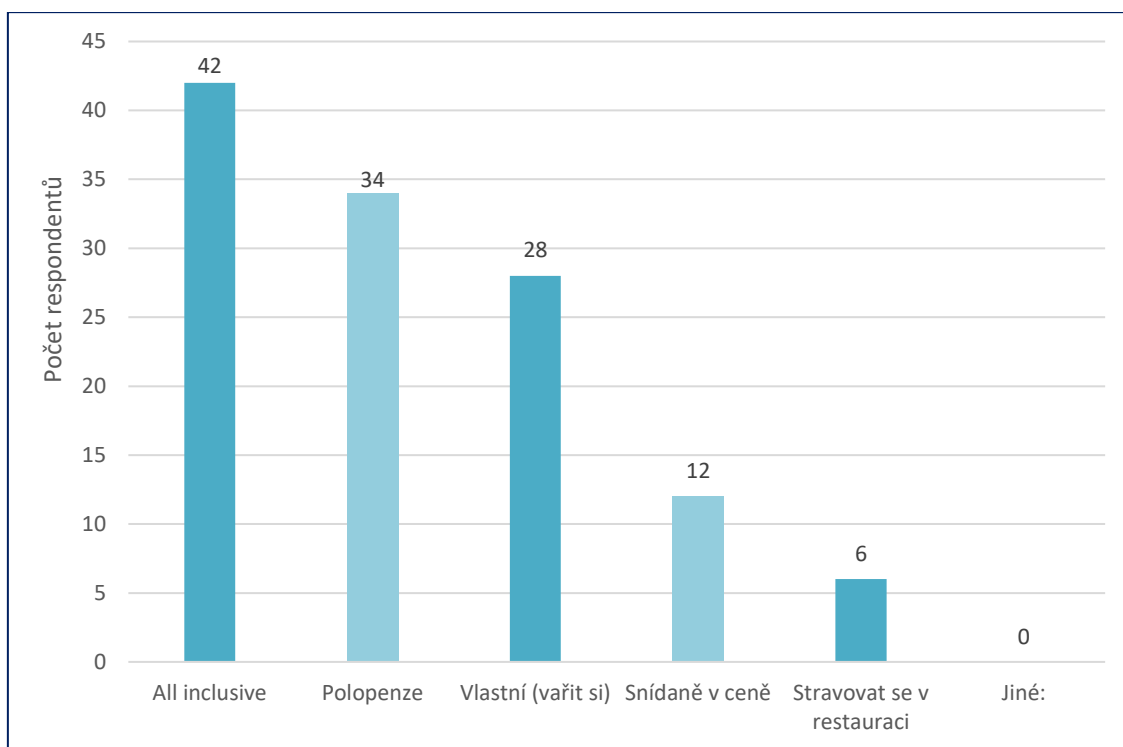
Dalšími typy ubytovacích zařízení, které byly často voleny, jsou penzion (22 resp.) a chata/chalupa (18 resp.). Karavan preferují pouze 4 respondenti, stejný počet respondentů volí ubytování v kempu a 2 respondenti uvedli, že pro ně není důležité, jaký typ ubytování to bude a většinou volí různé typy ubytovacích zařízení.

Graf 15 Typ ubytovacího zařízení, zdroj: vlastní výzkum

20. Jaký způsob stravování nejčastěji preferujete během rodinné dovolené?

Následující otázka zjišťovala, jaký způsob stravování nejčastěji preferují rodiny s dětmi během dovolené. Na výběr bylo několik možností a bylo možné vybrat pouze jeden způsob stravování. Nejčastěji bylo zvoleno stravování formou all inclusive, které během rodinné dovolené preferuje 42 respondentů. Druhou nejčastěji volenou formou stravování je polopenze, kterou volí 34 dotázaných. Vlastní způsob stravování neboli vařit si preferuje 28 respondentů. Snídani v ceně pak během rodinné dovolené volí 12 respondentů a v restauraci se během dovolené stravuje 6 dotázaných.

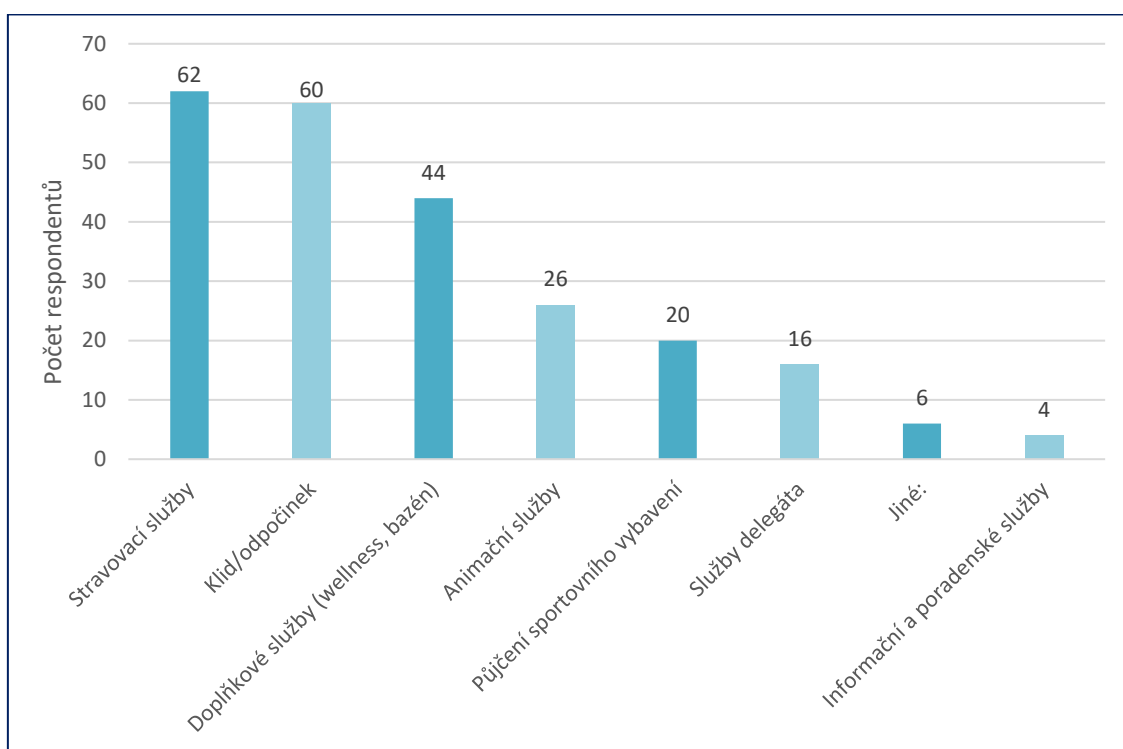

Graf 16 Způsob stravování, zdroj: vlastní výzkum

21. Jaké služby během rodinné dovolené vyžadujete?

Otázka č. 21 se týkala služeb, které rodiny s dětmi vyžadují během rodinné dovolené. U této otázky bylo možné zvolit více než jednu odpověď. Nejčastěji vyžadovanými službami jsou stravovací služby (62 resp.) a klid/odpočinek (60 resp.). Často vyžadovanými jsou také doplňkové služby, které preferuje 44 dotázaných.

Animační služby nejsou příliš žádanými službami, protože je zvolilo pouze 26 respondentů. Z výsledků vyplývá, že o možnost půjčit si sportovní vybavení také není příliš velký zájem, vzhledem k tomu, že tuto službu vyžaduje jen 20 dotázaných. Služby delegáta také nejsou často vyžadovanou službou, zvolilo ji pouze 16 respondentů. Informační/poradenské služby vyžadují 4 respondenti a 6 dotázaných uvedlo jiné služby.

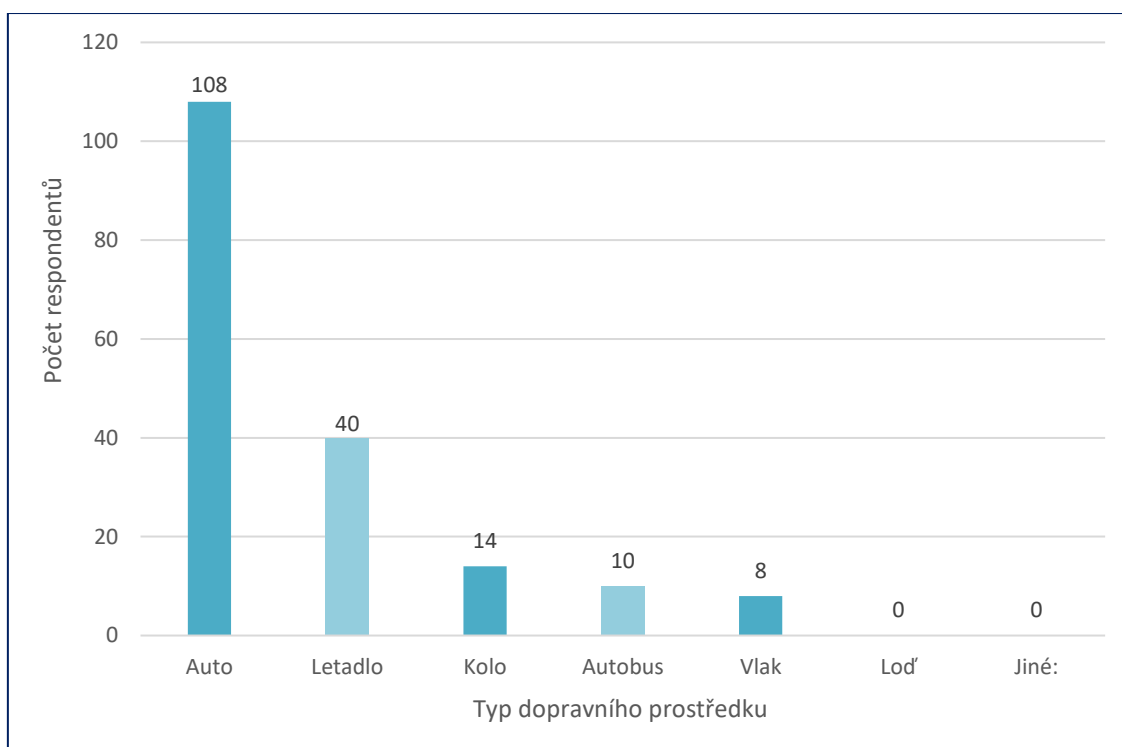
Graf 17 Služby vyžadované během dovolené, zdroj: vlastní výzkum

22. Jaké dopravní prostředky nejčastěji využíváte při rodinné dovolené?

Tato otázka se zaměřovala na dopravní prostředky, které rodiny s dětmi nejčastěji využívají při rodinné dovolené a v této otázce bylo možné vybrat více než jednu odpověď. Z výsledků vyplývá, že nejčastěji používaným dopravním prostředkem je auto, které zvolilo 108 respondentů. Druhým nejvíce používaným dopravním prostředkem je letadlo, které při rodinné dovolené využívá 40 dotázaných.

Kolo je jen velmi málo využívaným dopravním prostředkem při dovolené, hlasovalo pro něj jen 14 respondentů. Autobus během rodinné dovolené využívá jen 10 respondentů a pro vlak hlasovalo 8 respondentů.

Poslední tři zmíněné dopravní prostředky nejsou často využívanými pravděpodobně z toho důvodu, že na tento dotazník odpovídali respondenti, jejichž děti jsou nejčastěji ve věku 0-9 let, a proto nejspíše volí pohodlnější způsob dopravy, jako je auto a letadlo.

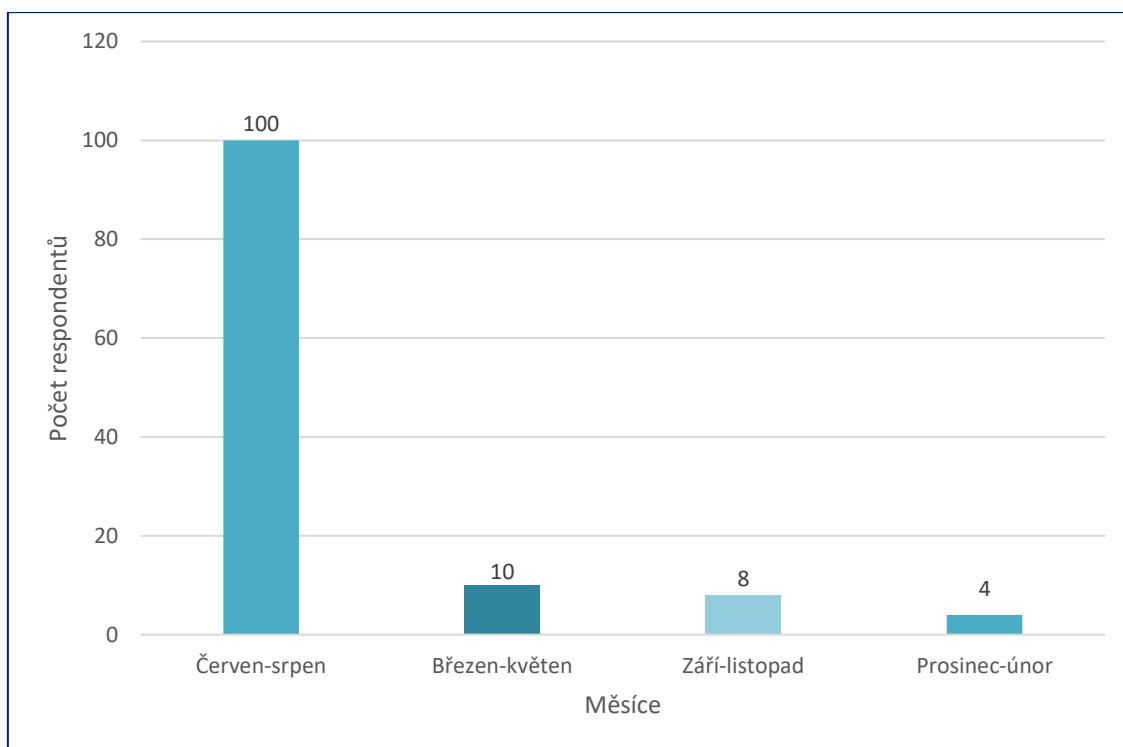

Graf 18 Využívané dopravní prostředky, zdroj: vlastní výzkum

23. Ve kterých měsících nejčastěji jezdíte na rodinnou dovolenou?

Otázka č. 23 zjišťovala, které měsíce jsou nejvíce preferované pro rodinnou dovolenou. Více než tři čtvrtiny dotázaných rodin nejčastěji jezdí na rodinnou dovolenou v rozmezí měsíců červen-srpen, tedy přesněji takto odpovědělo 100 respondentů. V období březen-květen jezdí podle výsledků na rodinnou dovolenou 10 dotázaných, v rozmezí měsíců září-listopad je to 8 dotázaných a v období prosinec-únor jsou to 4 respondenti.

Nejvíce dotázaných volí pro rodinnou dovolenou měsíce hlavní sezóny, což pravděpodobně vychází ze skutečnosti, že děti respondentů chodí do školy, a právě v červenci a srpnu mají letní prázdniny.

Graf 19 Preferovaná roční doba, zdroj: vlastní výzkum

24. Změnil se nějakým způsobem přístup Vaší rodiny k cestování po pandemii Covid-19?

Poslední otázka se týkala cestování rodin s dětmi po pandemii Covid-19 a zjišťovala, zda se nějakým způsobem změnil jejich přístup k cestování. Téměř většina dotázaných (108 resp.) odpověděla, že se jejich přístup k cestování nezměnil. Zbylí dotázaní buď uvedli, že se přístup změnil, nebo uvedli odpovědi, které jsou v Tabulce 1.

Tabulka 1 Změny v přístupu rodin s dětmi k cestování, zdroj: vlastní výzkum

Těsně po této době ano, nyní již ne. V té době jsme preferovali dovolenou v ČR a platba již na místě.
Spíš ne, ale respektujeme nějaká opatření, které dané země mají.
Nemohu odpovědět, před covidem jsem ještě neměla děti.
Cestujeme po ČR.
Cestujeme nyní více.
Ano, cestujeme více. Chceme si život užít. Co kdyby zase byly nějaké restrikce.

5 Shrnutí a diskuse výsledků

V této části práce jsou shrnuty výsledky, které byly zjištěny z dotazníkového šetření a jsou popsány v kapitole 4.3 Zpracování výsledků dotazníkového šetření. Dále jsou zde zodpovězeny výzkumné otázky, které byly stanoveny v kapitole 2.1 Cíl práce.

Cílem práce bylo zjistit, jak v současné době tráví rodina s dětmi rodinnou dovolenou a jaké má preference. Výzkum byl proveden na základě dotazníkového šetření, které probíhalo od 16. 3. do 15. 4. 2024 a odpovědělo na něj celkem 122 respondentů, z toho 110 žen a 12 mužů. Kromě dvou respondentů byli všichni rodiči a nejčastěji byli ve věku 26-45 let a více než dvě třetiny dotázaných má dvě děti. Věk dětí respondentů se pohyboval mezi 0-15 lety a nejpočetnější věkovou skupinou byly děti mezi 4-6 lety. Téměř všichni dotázaní nejsou rodiči samoživiteli a žijí v partnerském vztahu. Jako průměrnou délku rodinné dovolené uvedlo 82 respondentů 5-8 dní, delší dovolenou preferuje obvykle 22 respondentů a kratší 18 z nich.

Výzkumná otázka č. 1: Preferují české rodiny s dětmi trávení rodinné dovolené v České republice nebo v zahraničí?

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že poměr mezi Českou republikou a zahraničím je téměř vyrovnaný. Rodinnou dovolenou v zahraničí podle výsledků preferuje 66 respondentů a Českou republiku volí jako svou dovolenkovou destinaci 56 respondentů. Tento výsledek může být pravděpodobně následkem pandemie Covid-19, kdy byl cestovní ruch do zahraničí významně omezen a lidé tak byli odkázáni pouze na tuzemsko, což nejspíše stále přetrvává. V porovnání s dobou před pandemií se sice už jezdí srovnatelně stejně často, nicméně lidé jsou pravděpodobně stále opatrní, co se zdraví týče.

Výzkumná otázka č. 2: Jaké služby jsou během rodinné dovolené nejčastěji vyžadované?

Druhá výzkumná otázka zjišťovala nejčastěji vyžadované služby během rodinné dovolené. Nejčastěji uváděnými službami jsou služby stravovací, které vyžaduje

62 respondentů a služba klid/odpočinek, kterou uvedlo 60 respondentů. Další často zmiňovanou službou jsou doplňkové služby, které zahrnují např. wellness, bazén, kulturní a společenský program apod. Tuto službu vyžaduje 44 respondentů. Animační služby zvolilo 26 dotázaných, možnost půjčení sportovního vybavení uvedlo 20 respondentů a služby delegáta vyžaduje 16 osob.

Výzkumná otázka č. 3: Jaký typ ubytování nejčastěji rodiny s dětmi volí pro rodinnou dovolenou?

Třetí výzkumná otázka si dávala za cíl zjistit, jaký typ ubytovacího zařízení volí rodiny s dětmi pro svou rodinnou dovolenou. Z výsledků vyplynulo, že rodiny s dětmi nejčastěji volí ubytovací zařízení typu hotel, který uvedlo 40 respondentů a apartmán, který zvolilo 38 dotázaných. Penzion pro svou rodinnou dovolenou volí 22 respondentů a chatu/chalupu preferuje 18 z nich. Z dotazníku vyplynulo, že tato ubytovací zařízení nejčastěji volí rodiny s menšími dětmi nejčastěji do 9 let, ale není to pravidlem u všech respondentů. Z toho tedy vyplývá, že tyto typy ubytovacích zařízení preferují z důvodu pohodlí a komfortu, který všechna uvedená ubytovací zařízení poskytují.

Výzkumná otázka č. 4: Jezdí rodiny s dětmi na dovolenou spíše v sezóně nebo v mimosezóně?

Čtvrtá výzkumná otázka se zaměřovala na roční dobu, ve které rodiny s dětmi jezdí na rodinnou dovolenou. Z výsledků je jasné, že většina dotázaných rodin preferuje dovolenou v sezóně, tedy v období měsíců červen až srpen, přičemž takto odpovědělo 100 respondentů. Důvodem může být fakt, že v měsících červenec a srpen probíhají letní prázdniny, děti mají v tu dobu volno a rodiče je právě v tyto prázdninové měsíce berou na dovolenou.

Co se týče dalších výsledků dotazníkového šetření, vyplynulo z něj následující. Cena/rozpočet je podle výsledků šetření velmi důležitým faktorem, který ovlivňuje výběr rodinné dovolené. Stejně tak to platí pro faktor datumu rodinné dovolené. Faktory vhodnosti destinace/ubytování pro rodiny s dětmi a bezpečnosti v daném

místě jsou téměř jednohlasně nejvíce důležitými faktory ze všech ostatních nabízených.

Z dalších otázek vyšlo najevo, že rodiny s dětmi raději cestují individuálně (74 resp.), jako typ destinace preferují přírodu (58 resp.) nebo pobřeží (44 resp.) a nejraději mají aktivní (50 resp.) nebo poznávací (46 resp.) dovolenou. Během dovolené se nejčastěji stravují formou all inclusive (42 resp.), polopenze (34 resp.) nebo si sami vaří (28 resp.). Z hlediska dopravních prostředků pak nejčastěji používají auto (108 resp.) a letadlo (40 resp.).

Poslední otázka dotazníkového šetření se týkala cestování rodin po pandemii Covid-19 a měla za cíl zjistit, zda se změnil přístup rodin s dětmi k cestování. Výsledky ovšem nepřinesly mnoho zajímavých opovědí, protože většina respondentů odpověděla, že se jejich přístup nezměnil. Pouze několik respondentů odpovědělo, že se jejich přístup k cestování změnil, např. že cestují častěji, více si to užívají nebo začali více cestovat po České republice.

Všechny výzkumné otázky, které byly stanoveny na začátku bakalářské práce v kapitole 2.1, jsou v této kapitole zodpovězeny. Nebylo to ale jednoduché, protože k danému tématu je velmi málo odborné literatury i internetových článků. Mnoho zdrojů se sice zajímá o cestovní ruch a cestování, ale téměř žádný autor se nevěnuje specifické formě cestovního ruchu, kterou je právě cestování rodin s dětmi. Z toho důvodu vycházejí odpovědi na výzkumné otázky primárně z dotazníkového šetření na téma Cestování rodin s dětmi, které bylo pro tuto práci provedeno.

6 Závěry a doporučení

Bakalářská práce se věnovala cestování rodin s dětmi a rodinné dovolené. Hlavním cílem této práce bylo zjistit, jak v současné době tráví rodiny s dětmi rodinnou dovolenou. Práce se rovněž snažila zjistit, jaké preference mají rodiny s dětmi v současné době, co se dovolené týče. Především zda volí rodinou dovolenou v České republice nebo raději jezdí do zahraničí, zda jezdí v sezóně nebo mimo hlavní sezónu, jaký typ ubytování preferují a jaké služby během rodinné dovolené vyžadují. Práce se také snažila nastínit celkovou podobu rodinné dovolené, a to pomocí otázek v dotazníkovém šetření.

Teoretická část byla rozdělena na dva tematické celky, přičemž první z nich se věnoval tématu Rodina a druhý z nich se zabýval tématem Cestovní ruch. První kapitola teoretické části nejprve vysvětlila pojem rodina a její podoby. Dále byl nastíněn životní styl současné rodiny, k čemuž byly mimo literární rešerši využity primárně výsledky výzkumu diplomové práce na toto téma. Následně bylo přiblíženo téma motivace k cestování, které je velmi komplikované a nejednoznačné a na závěr první kapitoly bylo popsáno nákupní a spotřební chování rodiny. Druhá kapitola teoretické práce se věnovala cestovnímu ruchu, kdy nejprve na základě literární rešerše vysvětlila tento pojem. Následně byla pozornost věnována typologii cestovního ruchu. Dále byly přiblíženy služby cestovního ruchu, přičemž ty nejdůležitější pro tuto práci byly podrobněji popsány. Závěrečná kapitola teoretické části se věnuje specifikům pro cestování rodin s dětmi.

Praktická část byla nejprve věnována vývoji trendů ve způsobu trávení dovolených od nedávné historie po současnost, k čemuž byla využita rešerše online článků na dané téma. Následně byla praktická část věnována vlastnímu výzkumu. Ten byl proveden na základě kvantitativního výzkumu pomocí dotazníkového šetření, které probíhalo od 16. 3. 2024 do 15. 4. 2024. Za dobu necelého měsíce odpovědělo na dotazník celkem 122 respondentů z potřebné cílové skupiny. Dotazník byl určen pouze rodinám s dětmi, přičemž tato informace byla uvedena a zdůrazněna hned v úvodu dotazníku.

Pro větší přesnost výsledků by bylo vhodné dotazník opakovat a získat alespoň jednou tolik odpovědí. Také by bylo lepší, aby dotazník vyplnily rodiny z různých krajů naší republiky a rodiny z velkých měst. Tento dotazník totiž vyplnil jen úzký vzorek lidí, protože lidé obecně neradi vyplňují jakékoliv dotazníky, což je důvod, proč se podařilo získat pouze 122 odpovědí. Toto tvrzení dokazují i odpovědi, které vytvořený dotazník přijal. Na Facebookovou stránku Kam s dětmi na výlet, která má 49,1 tisíc členů, byl dotazník poslán 20. března a během několika minut byl i zveřejněn, přičemž od té doby přibylo přibližně pouze 6 odpovědí. Nejvíce odpovědí dotazník zaznamenal od 16. 3. do 18. 3. 2024, kdy na něj odpovídali ti respondenti, kterým byl zaslán přes komunikační platformu Messenger a WhatsApp. Při sběru odpovědí také velmi pomohla spolupráce s ředitelkou školky Petrovice Mgr. Kateřinou Tomášovou, díky které odpovědělo na dotazník 36 rodičů.

Další komplikací při psaní práce bylo poměrně malé množství literatury, která se zabývá tématem cestování rodin s dětmi. Z toho důvodu byla např. v teoretické části využita diplomová práce, konkrétně výzkum, kterým se zabývala.

Z výzkumu vyplývá, že rodiny s dětmi preferují dovolenou v délce 5-8 dnů, preferují jezdit v hlavní sezóně letních dovolených, jako ubytování nejčastěji volí hotel nebo apartmán a vyžadují stravovací a doplňkové služby. Výzkum dále odhalil, že není příliš velký rozdíl mezi Českou republikou a zahraničím z hlediska preference cílové destinace pro rodinnou dovolenou.

Vzhledem k tomu, že téměř většina všech dotázaných v dotazníku uvedla, že je pro ně cena/rozpočet důležitým faktorem při výběru rodinné dovolené, doporučila bych zvolit low-cost formu cestování. Není nutné se omezit úplně ve všech směrech, nicméně zvolit levnější ubytování nebo méně populární dovolenkovou destinaci by určitě výrazně ovlivnilo celkovou cenu rodinné dovolené. Možný pokles ceny by také mohlo zajistit individuální plánování dovolené, protože se někdy stává, že velmi podobný zájezd vyjde levněji bez cestovní kanceláře. Ovšem záleží na časové flexibilitě rodiny a na znalostech a zkušenostech v oblasti individuálního cestování.

Z dotazníku také vyplývá, že poměrně důležitým faktorem, který ovlivňuje výběr dovolené, je datum. Řešením by mohlo být zvolení termínu mimo hlavní turistickou sezónu, kdy bývají ceny levnější a může být i větší pravděpodobnost, že rodiče dostanou od zaměstnavatele dovolenou v době, kdy ostatní jejich kolegové dovolenou nevyžadují.

Na závěr je důležité zmínit, že ze zjištěných výsledků nelze kvůli malému počtu respondentů vyvozovat obecně platné závěry. Práci se podařilo zodpovědět všechny výzkumné otázky, primárně tedy na základě výsledků dotazníkového šetření, protože k tématu Cestování rodin s dětmi existuje jen velmi málo zdrojů, ze kterých by se dalo čerpat.

7 Seznam použitých zdrojů

BOROVÍČKA, Bohuslav. *Dovolená v kempu je módní retro*. Online. In: Novinky.cz. 2016. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/cestovani-dovolena-v-kempu-je-modni-retro-352325>. [cit. 2024-04-22].

ČSÚ. Online. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>. [cit. 2024-04-23].

DUFFKOVÁ, Jana. *Česká dovolená na konci 20. století (obecná charakteristika)*. Online. In: Karolinum.cz. 2001. Dostupné z: https://karolinum.cz/data/clanek/4610/PheH_2001_1_0165.pdf. [cit. 2024-04-23].

DURČÁK, Tomáš. *Jak vypadala dovolená za socialismu? Zavzpomínejte na plné autokempy a luftáky na chatách*. Online. In: Prima Ženy. 2023. Dostupné z: <https://zeny.iprima.cz/nejen-autokempy-nebo-balaton-luftaci-letni-dovolenou-za-socialismu-milovali-i-na-chate-200186>. [cit. 2024-04-22].

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.

KRAUS, Blahoslav a spol. *Životní styl současné české rodiny*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-544-8.

KRUPICOVÁ, Ilona. *Problémy životního stylu rodiny*. Diplomová práce. Brno: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2012. Dostupné také z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/19524/krupicov%C3%A1_2012_dp.pdf?sequence=1

Kudyznudy.cz. *30 let od sametové revoluce: retro dovolená aneb kam se jezdilo kdysi i nyní*. Online. In: Kudyznudy.cz. 2019. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktuality/30-let-od-sametove-revoluce-retro-dovolena-aneb-k>. [cit. 2024-04-22].

Kudyznudy.cz. *Jak covid změnil cestování?* Online. In: Kudyznudy.cz. 2022. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktuality/jak-covid-zmenil-cestovani>. [cit. 2024-04-22].

MATĚJČEK, Zdeněk. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. 98 s. Rádcí pro rodiče a vychovatele. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-83-6.

ONDRÁČKOVÁ, Kamila. *Rodinná dovolená a její specifika*. Online. In: CELYOTURISMU.CZ. 2013. Dostupné z: <https://celyoturismu.cz/rodinna-dovolena-ajeji-specifika/>. [cit. 2024-04-18].

ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. Praha: Idea servis, 2010. 405 s. ISBN 1866-086-10

PALATKOVÁ, Monika a ZICHOVÁ, Jitka. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.

PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2007. ISBN 978-80-85970-55-5.

RYGLOVÁ, Kateřina; BURIAN, Michal a VAJČNEROVÁ, Ida. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

ŘEZNÍČKOVÁ, Aneta. *Mimo hlavní sezonu a na kratší dobu. Češi si zájezd neodepřou, úspora ale hraje roli*. Online. In: Aktuálně.cz. 2023. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/mimo-hlavni-sezonu-a-na-kratsi-dobu-cesi-si-zajezd-neodeprou/r~08d232c8ee7411edbe29ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-04-22].

STELLNER, František. *Dovolená pro vyvolené: Jak vypadaly cesty k moři za socialismu?* Online. In: Stoplusjednicka.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/dovolena-pro-vyvolene-jak-vypadaly-cesty-k-mori-za-tuheho-socialismu>. [cit. 2024-04-22].

ŠTYRSKÝ, Jiří a ŠÍPEK, Jiří. *Geograficko psychologické souvislosti cestování, turistiky a rekreace*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. ISBN 978-80-7435-114-3.

ŠVARC, Michael. *Covid změnil přístup klientů cestovek. Více se zajímají a požadují jistoty*. Online. In: No. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/cestovani-covid-zmenil-pristup-klientu-cestovek-vice-se-zajimaji-a-pozaduji-jistoty-40375371>. [cit. 2024-04-22].

VAMPULOVÁ, Martina. *Letní rodinná dovolená: Češi sázejí na first minute a dětské kluby*. Online. In: CELYOTURISMU.CZ. 2015. Dostupné z: <https://celyoturismu.cz/letni-rodinna-dovolena-cesi-sazeji-na-first-minute-a-detske-kluby/>. [cit. 2024-04-23].

VODVÁŘKOVÁ, Tereza. *Rodinná dovolená: Do letadla s dítětem aneb jak na cestování s dětmi*. Online. In: Blue Style Blog. 2023. Dostupné z: <https://blog.blue-style.cz/rodinna-dovolena-aneb-jak-na-cestovani-s-detmi/>. [cit. 2024-04-23].

VYSEKALOVÁ, Jitka. *Chování zákazníka: Jak odkrýt tajemství „černé skříňky“*. Online. Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-7435-0. Dostupné z: https://www.bookport.cz/kniha/chovani-zakaznika-1936/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR0sqhB9hvM3sqGu6IMJy1F0xLTMVabXRaE4g3b0nAeuY AoSPAPZJOOVNEw_aem_AXwvoON4Kpetgvmx5ppca6F9wIgsg-V6yoPWS3N8sEPkxDWdLZ_2fh23MQCm3ZY1YoJwZelHqaMbdIFGfWudAra. [cit. 2024-04-23].

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

ZOUHAROVÁ, Iveta. *8 rad, jak si cestování s dětmi opravdu užít*. Online. In: Invia.cz. 2017. Dostupné z: <https://www.invia.cz/blog/8-rad-jak-si-cestovani-s-detmi-opravdu-uzit/>. [cit. 2024-04-23].

8 Přílohy

Příloha č. 1 Dotazníkové šetření na téma Cestování rodin s dětmi

Cestování rodin s dětmi

Dobrý den, jmenuji se Michaela Očenášková, studuji na Univerzitě Hradec Králové a momentálně píšu bakalářskou práci na téma Cestování rodin s dětmi. Cílem mé práce je zjistit, jak v současné době tráví rodiny s dětmi rodinnou dovolenou.

Tento dotazník je tedy určen pouze rodinám s dětmi.

Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku a za Váš čas.

1 Jste rodičem?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne

2 Jste žena nebo muž?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Žena Muž

3 Kolik je Vám let?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 18-25 26-35 36-45 46-55 56-65 66 a více

4 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Bez vzdělání nebo neúplné základní vzdělání Základní Střední (s vyučením) Střední (s vyučením a maturitou)
- Střední (s maturitou) Vyšší odborné Vysokoškolské - bakalářský titul Vysokoškolské - magisterský/inženýrský titul
- Vysokoškolské - doktorský titul nebo vyšší

5 Kolik máte dětí?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 1 2 3 4 5 a více

6 V jakém věku je Vaše dítě/jsou Vaše děti?

7 Jste rodič samoživitel?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne Nechci odpovídat

8 Žijete v partnerském vztahu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne Nechci odpovídat

9 Kolik dní obvykle trvá Vaše rodinná dovolená?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

1-4 dny 5-8 dní 9 a více dní

V následujících pěti otázkách uveďte na škále od 1 do 10, jak velkou roli hrají dané faktory při výběru Vaší rodinné dovolené:

(1 hvězda = nejméně důležité, 10 hvězd = nejvíce důležité)

10 Cena/rozpočet:

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆ / 10

11 Datum:

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆ / 10

12 Služby v dané destinaci:

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆ / 10

13 Zda je destinace/ubytování vhodné pro rodiny s dětmi:

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆ / 10

14 Bezpečnost v místě pobytu:

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆ / 10

15 Preferujete spíše rodinnou dovolenou v ČR nebo v zahraničí?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

ČR Zahraničí

16 Preferujete rodinnou dovolenou s cestovní kanceláří nebo raději cestujete individuálně?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Cestovní kancelář/agentura Individuálně

17 Jaký typ destinace preferujete pro rodinnou dovolenou?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Město Pobřeží Hory Venkov Příroda

Jiné:

18 Jakou formu rodinné dovolené preferujete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Aktivní Poznávací Odpočinkovou

19 Jaký typ ubytovacího zařízení preferujete pro rodinnou dovolenou?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Hotel Penzion Apartmán Chata/chalupa Kemp (chatka, stan) Karavan

Jiné:

20 Jaký způsob stravování nejčastěji preferujete během rodinné dovolené?Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- All inclusive Polopenze Snídaně v ceně Vlastní (vařit si) Stravovat se v restauraci
 Jiné:

21 Jaké služby během rodinné dovolené vyžadujete?Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Animační služby Stravovací služby Doplnkové služby (wellness, bazén) Půjčení sportovního vybavení Informační a poradenské služby
 Služby delegáta Klid/odpočinek
 Jiné:

22 Jaké dopravní prostředky nejčastěji využíváte při rodinné dovolené?Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Auto Letadlo Vlák Autobus Kolo Loď
 Jiné:

23 Ve kterých měsících nejčastěji jezdíte na rodinnou dovolenou?Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Březen-květen Červen-srpen Září-listopad Prosinec-únor

24 Změnil se nějakým způsobem přístup Vaší rodiny k cestování po pandemii Covid-19?

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.

Zadání práce z IS (eVŠKP)

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Zadání bakalářské práce

Autor:	Michaela Očenášková
Studium:	I2100380
Studijní program:	B0413P050030 Management cestovního ruchu
Studijní obor:	Management cestovního ruchu - anglický jazyk
Název bakalářské práce:	Cestování rodin s dětmi
Název bakalářské práce AJ:	Family tourism

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem práce je popsat problematiku týkající se cestování rodin s dětmi a zjistit, jak v současné době nejčastěji tráví rodiny s dětmi dovolenou. Kvantitativní výzkum bude proveden formou dotazníku a bude se zaměřovat na aspekty, které se týkají cestování rodin s dětmi a dovolené jako takové. Následně bude dotazníkové šetření vyhodnoceno, budou shrnuty jeho výsledky a bude ověřena nebo vyvrácena hypotéza.

Osnova:

1. Úvod
 2. Cíl práce a metodika zpracování
 3. Teoretická část
 - 3.1 Cestovní ruch
 - 3.1.1 Vymezení pojmu
 - 3.1.2 Typologie cestovního ruchu
 - 3.1.3 Služby cestovního ruchu
 - 3.1.4 Specifika cestování rodin s dětmi
 - 3.2 Rodina
 - 3.2.1 Vymezení pojmu
 - 3.2.2 Životní styl současné rodiny
 - 3.2.3 Motivace rodin k cestování
 - 3.2.4 Nákupní a spotřební chování rodiny
 4. Praktická část
 - 4.1 Vývoj trendů od historie po současnost
 - 4.2 Analýza dotazníkového šetření
 5. Shrnutí výsledků
 6. Závěry a doporučení
-

7. Zdroje

8. Přílohy

1. GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.
2. KRAUS, Blahoslav et al. *Životní styl současné české rodiny*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 246 s. ISBN 978-80-7435-544-8.
3. ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. Praha: Idea servis. 2010. 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.
4. ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Zadávací pracoviště: Katedra rekreologie a cestovního ruchu,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: Ing. Veronika Židová, Ph.D., DiS.

Oponent: Mgr. Dagmar Hrušová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 15.10.2023